

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

CURRICULA

disciplinelor de profil
Arte plastice

Clasele X-XII

Chișinău, 2022

Prezentat la Consiliul Național pentru Curriculum din cadrul Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova Proces-verbal nr. 29 din 07.09.2022, aprobat Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 1243 din 14.12.2022.

Autori:

Lilia Prisăcaru, grad didactic superior, IP LTPA „Ion și Doina Aldea-Teodorovici” Chișinău

Zinaida Ursu, grad didactic superior, Școala de Arte „Valeriu Poleakov”, Chișinău

Olesea Beloconnaia, grad didactic I, IP LTPA „Mihail Berezovschi”, Chișinău

Coordonatori:

Svetlana Axînti, șef Direcție management curricular, DGETS Chișinău

Iustina Doroșchevici, specialist superior DGETS Chișinău

Cuprins

I.	Preliminarii.....	4
	<i>Repere conceptuale ale Curriculumului pentru profilul Arta Plastică.....</i>	<i>5</i>
	<i>Administrarea disciplinelor.....</i>	<i>6</i>
II.	Competențe generale pentru domeniul Arte.....	8
	Competențe specifice profilului Arta Plastică.....	8
III.	Disciplina - Desen.....	9
IV.	Disciplina – Pictură.....	18
V.	Disciplina - Compoziție.....	26
VI.	Disciplina – Istoria artelor plastice.....	34
VII.	Sugestii metodologice de predare/ învățare/ evaluare	48
VIII.	Bibliografia.....	51

I. Preliminarii

Prezentul Curriculum reprezintă instrumentul didactic și documentul normativ principal, ce descrie condițiile învățării la disciplinele de profil *Arta Plastică* din liceele cu clase cu studiere aprofundată a *Artelor plastice*, exprimate în competențe, unități de competență, conținuturi, activități de învățare și evaluare.

Necesitatea elaborării acestuia este determinată de următoarele realități: absența documentelor reglatorii ce țin de studierea la profilul *Arta plastică* în învățământul liceal, cererea și interesul beneficiarilor față de profesiile viitorului din domeniul design-ului, multimedia, industriilor poligrafice etc.

Disciplinele de profil vor facilita: formarea unei viziuni compoziționale, dezvoltarea aptitudinilor și formarea competențelor tehnice, sociologice și estetice. Deasemenea, în cadrul disciplinelor propuse se vor trata toate aspectele concepției grafice, picturale și decorative, de la elaborare până la transpunerea lor practică. Îmbinarea schițărilor de scurtă durată cu cele de lungă durată, compilarea diferitor materiale și mijloace tehnice (creion, cărbune, tuș, sanguină, acuarelă, guașă, temperă, pastel, vopsele acrilice, vopsele de ulei etc.), utilizarea diferitor suporturi (hârtie, carton, pânză etc.) oferă elevului libertate, expresivitate și interacțiune cu celelalte arte: literatura, muzica, istoria etc.

Ideea de bază a actualului concept constă în faptul că, imaginea artistico-plastică este rezultatul actului de creație și concomitent, metodă de instruire. Includerea actului de creație în procesul de instruire este una din principalele condiții ale reușitei procesului de instruire în domeniul artelor plastice. Valoarea incontestabilă a studierii artelor plastice constă în formarea atitudinii pozitive a tinerilor față de lumea înconjurătoare și cultivarea propriei viziuni artistice.

Actualul Curriculum pune accentul pe finalitățile exprimate în termeni de competențe, care devin și criterii pentru selectarea și organizarea conținuturilor, alegerea strategiilor de instruire și de evaluare. Sistemul de competențe în cadrul Curriculumului disciplinar la profilul *Arta plastică* se structurează pe următoarele niveluri: Competențele-cheie care constituie o categorie curriculară esențială, fiind definite la nivel înalt de abstractizare și generalizare (vezi Codul Educației al Republicii Moldova, Art. 11(2)), cât și tendințele politicilor internaționale, stipulate în Recomandările Comisiei Europene (2018).

În baza Curriculumului, cadrele didactice vor elabora Proiectarea anuală la fiecare disciplină de profil.

Concepția curriculară a profilului *Arta plastică* se axează pe următoarele principii:

Principiul unității dintre senzorial și rațional vizează necesitatea observărilor în mediul natural, vital și cel al operelor de artă plastică/ vizuală prin intermediul simțurilor.

Principiul conexiunii teoriei cu practica asigură îmbinarea actului de însușire a cunoștințelor teoretice cu actul de formare a abilităților practice.

Principiul percepției globale, unitare a formei și conținutului operei de artă se referă la perceperea operei de artă plastică în integritatea formei și a mesajului, formarea capacității de pătrundere în mesajul operei prin intermediul formei, indică necesitatea conexiunii aspectelor formale și de conținut în receptarea operei de artă plastică.

Principiul educației artistice în baza valorilor autentice presupune valorificarea educațională a operelor valoroase din cultura națională și universală;

Principiul unității percepției și creației prevede conexiunea mai multor genuri de activitate: receptarea mediului natural și a operelor de artă, examinarea materialului didactic, audierea muzicii, lectura corespunzătoare subiectului sau perioadei istorice studiate, formularea ideii plastice, executarea lucrului practic, analiza colectivă și individuală a lucrărilor – toate grupate optimal, în fiecare caz, pentru formarea și dezvoltarea competențelor.

Principiul unității dintre autoexprimarea elevului și dezvoltarea creativității plastice se referă la exprimarea liberă a viziunilor, sentimentelor elevului, ceea ce dinamizează imaginația și stimulează activitatea de creare a noilor valori (formelor noi), se desfășoară în contexte de colaborare dintre pedagog și elev.

Curricula la disciplinele pentru domeniul Arte, profilul Arta plastică cuprinde următoarele componente structurale: *Preliminarii, Repere conceptuale ale Curriculumului pentru profilul Arta Plastică, Administrarea generală a disciplinelor, Competențe generale și specifice profilului, Curriculum la Desen, Pictură, Compoziție, Istoria artelor plastice, Sugestii metodologice de predare-învățare-evaluare, Bibliografie.*

Curriculumul are următoarele funcții:

- de conceptualizare a demersului curricular specific profilului „Arta plastică”;
- de reglementare și asigurare a coerenței dintre disciplinele din profilul „Arta plastică”, dintre predare, învățare și evaluare, dintre produsele curriculare specifice disciplinei, dintre componentele structurale ale curriculumului disciplinar, dintre standardele și finalitățile curriculare;
- de proiectare a demersului educațional/ contextual (la nivel de clasă concretă); de evaluare a rezultatelor învățării etc.

Aceste funcții sunt adresate cadrelor didactice, autorilor de manuale/ suporturi didactice, managerilor din instituțiile de învățământ care au în componența sa clase cu studiere aprofundată a Artelor Plastice, părinților și elevilor.

Curriculumul fundamentează și ghidează activitatea cadrului didactic, facilitează abordarea creativă a demersurilor de proiectare didactică de lungă și de scurtă durată, dar și de realizare propriu-zisă a procesului de predare-învățare-evaluare. Totodată, cadrul didactic, în funcție de specificul resurselor umane și materiale, are dreptul:

- să modifice timpul efectiv pentru parcurgerea conținuturilor;
- să utilizeze în mod personalizat și să completeze activitățile de învățare și produsele școlare recomandate;
- să proiecteze și să realizeze strategii originale de predare-învățare și evaluare, optând pentru tehnici și metode variate.

Repere conceptuale ale Curriculumului pentru profilul Arta Plastică

Curriculumul reprezintă un sistem de concepte, procese, produse și finalități care, în integritatea sa, asigură toate experiențele planificate riguros pentru a fi formate elevilor în cadrul profilului „Arta plastică”, spre a atinge finalitățile învățării la cele mai înalte standarde de performanță permise de posibilitățile lor individuale.

Actualul curriculum prevede posibilitatea de înmatricularea atât a elevilor cu pregătire anterioară (clasele de gimnaziu), cât și a elevilor cu aptitudini, predispoziții native proeminente în domeniul artelor plastice prin propunerea spre studiu a reprezentării structurilor și fenomenelor naturii (naturi statice) pe tot parcursul clasei a X-a. În clasele XI-XII-a elevii studiază diverse genuri de artă, precum peisajul, natura statică, portretul, reprezentarea corpului uman etc.

Disciplinele profilului *Arta plastică* sunt constituite în baza noului concept, care reiese din îmbinarea caracterului formativ al procesului educațional cu particularitățile specifice artelor plastice. Disciplinele: „*Desen*”, „*Pictură*”, „*Compoziție*”, „*Istoria artelor plastice*” sunt incluse în Planul-cadru pentru liceele cu profil *Arte*, elaborat de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Disciplinele enumerate mai sus sunt obligatorii pentru profilul *Arta Plastică* și presupun o aprofundare a cunoștințelor în vederea formării competențelor și abilităților practice ale elevilor. Acestea oferă informații din aria de cunoaștere logică a naturii și de redare a valenței ei expresive cu ajutorul unui limbaj specific - ***limbajul semnelor plastice***. Aceste discipline de studiu sunt instrumente de culturalizare, sensibilizare, formare a unui dialog dintre elev și lumea artelor, totodată contribuind și la formarea capacităților pro-active și creative.

Crearea imaginii artistice și redarea formei din spațiu este tendința fundamentală a procesului de studiu al disciplinei ***Desen***, un rol hotărâtor revenind cunoștințelor în domeniul desenării/ redării perspectivei liniare și aeriene, tehnicii, mijloacelor plastice și materialelor de artă specifice desenului.

Pictura este disciplina ce este preocupată de studierea lumii înconjurătoare prin intermediul culorilor. În cadrul orelor de pictură elevii observă și experimentează sugerarea spațiului și al volumului prin aplicarea iscusită a culorilor, capătă competențe de redare a realității pe suprafața plană, gestionând cunoștințele despre teoria culorilor. Din clasa a X-a sunt propuse pentru studiu reprezentări ale naturilor statice, peisajului și a portretului etc., analogic ca și la desen, studiul culminează cu reprezentarea cromatică a portretului și corpului uman.

Compoziția, este disciplina ce oferă elevilor posibilitatea de a configura și ordona structuri plastice elaborate, cu aplicabilitate largă, urmând ca prin aprofundare, să se ajungă la crearea de compoziții, atât figurative cât și nonfigurative, realiste sau abstracte. Prezentul curriculum permite abordarea studiului compoziției ca pe un proces coerent, prin care, plecând de la abstracția elementelor de limbaj plastic, trecând prin combinațiile care fac din acestea lucruri concrete sau forme abstracte, se ajunge la un univers al expresiei vizuale, elaborat conștient. Astfel, elementele de limbaj plastic, alături de mijloacele de expresie plastică, într-un ansamblu compozițional intenționat, determină producerea de forme plastice, cu mesaje artistice purtătoare de sens.

Disciplina **Istoria artelor plastice** prevede studierea diverselor epoci, stiluri, fenomene cunoscute în artele plastice, începând cu perioada preistorică și până la contemporanietate, lărgind elevilor orizontul de cunoaștere și apreciere a valorilor artistice din arta națională și universală. Unitățile de conținut vizează o cunoaștere și o înțelegere a fenomenului artistic contemporan, generând repere utile în demersul creațiilor personale. În final, elevul va fi capabil să creeze valori și să aprecieze valorile create de alții.

Administrarea disciplinelor la profilul Arte plastice

clasa	Desen		Pictură		Compoziție		Istoria artelor plastice	
	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an
X	2	68	2	68	2	68	2	68
XI	3	102	2	68	2	68	2	68
XII	3	102	3	102	2	68	2	68

II. Competențe generale pentru domeniul ARTE ¹

- Practicarea aplicarea capacităților și abilităților artistice sub diverse forme și activități, manifestând potențial uman creativ, sensibilitate, implicare și inițiativă.
- Transferarea achizițiilor artistice dobândite în cadrul activităților, în realizarea vocațională individuală, consemnând traseul de dezvoltare a persoanelor prin învățare și muncă, în funcție de specificul cerințelor și așteptărilor socioeconomice ale domeniului artistic și ale mediului de viață.
- Explorarea tendințelor de autocunoaștere, autoinformare, autoformare, autopromovare și autodeterminare personală în domeniul artistic practicat, asigurând prin propriile posibilități și capacități un marketing vocațional de calitate.

¹ CURRICULUM DE BAZĂ pentru domeniul Arte Profilurile Artă muzicală, Artă plastică/vizuală/decorativă Artă teatrală/dramatică. Cinetografia, Artă coregrafică, 2021

- Aprecierea și gestionarea fondurilor/ produselor din domeniul artistic, dând dovadă de abilități ale unui creator/ consumator fidel și elevat, capabil să contribuie astfel la sporirea prestigiului profesiilor artistice/ culturale, promovarea și valorificarea întregului patrimoniu artistic la nivel local, național și universal.
- Valorificarea domeniului artistic în spațiul social, cultural, artistic și informațional manifestând compatibilitate cu profilul ales și asigurând automodelarea conștientă a personalității.

Competențe specifice profilului ARTĂ PLASTICĂ

Competențele specifice profilului „*Arta plastică*” derivă din competențele generale, se formează și se dezvoltă progresiv și gradual pe întreg parcursul studierii disciplinelor de profil.

- Receptarea trăsăturilor distinctive ale genurilor și ramurilor artelor plastice, a structurii operei și a mijloacelor de expresie plastică, manifestând atitudine pozitivă, interes în aprecierea obiectivă a operelor de artă și determinarea formării propriului stil artistico-plastic.
- Utilizarea în contexte variate, a elementelor de limbaj plastic și a mijloacelor de expresie artistică în propriile lucrări, descrierea operelor de artă în termenii adecvați limbajului plastic, înțelegerea fenomenelor artistice din perspectiva inter-/transdisciplinară.
- Exprimarea vizual - plastică, utilizând tehnici de artă adecvate contextului plastic, demonstrând abilități în diferite contexte artistico-plactice.
- Sensibilizarea socială prin comunicarea vizual-plastică prin capacități de cunoaștere a noțiunilor fundamentale ale artelor plastice naționale și universale, a legităților și principiilor, metodelor și procedeelelor de creare a operelor de artă plastică.
- Valorificarea potențialului creativ în contexte diferite ale vieții sociale și profesionale, manifestând respect față de operele de artă de valoare.
- Aplicarea abilităților artistico-plactice în viața socială, culturală, manifestând creativitate și valori estetice în realizarea creațiilor de artă plastică.

Unitățile de competență derivă din competențele specifice ale profilului Arta Plastică, fiind bazate pe cunoștințe, abilități și atitudini:

Cunoștințe:

- ✓ Cunoașterea, definirea conceptelor și noțiunilor de compoziție (paginație/ compunere) în format, ținând cont de raporturile de plan și volum, de suprafață și dimensiune, de echilibru și integritate.
- ✓ Cunoașterea proporționării formelor, ținând cont de corelarea raporturilor: mare-mic, plin-gol etc.
- ✓ Distingerea construcției și modelării formei prin intermediul liniilor, clar-obscurului, tentei și a valorației.
- ✓ Identificarea procedeelelor, metodelor și legităților de reprezentare a perspectivei liniare și aeriene, cu referințe la specificul spațial al formei.
- ✓ Distingerea diferitelor mijloace de expresie plastică (tipuri de linii, game, contraste, ritmuri etc.).
- ✓ Cunoașterea particularităților mijloacelor și procedeelelor tehnologice a procesului de studiu (calitatea suportului plastic, materialele grafice, picturale, decorative etc.).

Abilități:

- ✓ Utilizarea elementelor de limbaj plastic (punct, linia, pată, formă etc.) în realizarea lucrărilor plastice.
- ✓ Aplicarea procedeelelor și tehnicilor de artă în lucrări plastice, utilizând mijloace materiale cât mai variate în elaborarea și realizarea individuală a lucrărilor de creație.

- ✓ Posedarea terminologiei specifice artelor plastice.

Atitudini:

- ✓ Conștientizarea importanței Artelor în formarea armonioasă a propriei personalități.
- ✓ Formarea aspectelor de individualitate și stil în corespundere cu evoluția elementelor de limbaj și a diverselor forme de reprezentare a operelor de artă plastică.
- ✓ Respectarea viziunilor și opiniilor colegilor, crearea simbiozelor între ideie, concepție artistică și transpunerea acestora în lucrări plastice.

Unitățile de competențe sunt părți ale competențelor și facilitează formarea competențelor specifice, reprezentând etape de realizare ale acestora. Unitățile de competențe se formează și se dezvoltă pe parcursul semestrelor, anului de studii, fiind prezentate în curriculumul disciplinar.

Unitățile de învățare devin mijlocul de formare a competențelor, sunt flexibile și permit cadrului didactic libertatea și responsabilitatea să decidă măsura și modalitatea de valorificare a acestora în procesul educațional.

Activitățile de învățare recomandate în Curriculum prezintă liste deschise de activități proiectate pentru formare/ dezvoltare/ evaluare în contextul unității respective de conținut. Astfel, cadru didactic poate să valorifice aceste liste în mod personalizat, dar și să le completeze în funcție de specificul clasei concrete de elevi, de resursele disponibile etc.

Curricula la disciplinele **Desen și Pictură** propune 3 unități de învățare pentru fiecare clasă X-XII, respectând specificul disciplinei:

1. Materiale, ustensile și tehnici de artă
2. Mijloace artistico-plastice
3. Structuri și fenomene ale naturii

La disciplina **Compoziție**, în clasele X-XII se propun următoarele unități de învățare:

1. Mijloace și procedee artistico-plastice
2. Structuri compoziționale
3. Tipuri de compoziție

La disciplina **Istoria artelor plastice**, unitățile de învățare sunt individuale pentru fiecare clasă, repartizate fiind după epoci, stiluri și fenomene artistice, conținuturile fiind corelate cu Programa pentru examenul național de bacalaureat ²

---

² Aprobata la ședința Comisiei Naționale de Examine, Proces verbal nr. 1 din 04 noiembrie 2021, Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 1499 din 04 noiembrie 2021

III. Disciplina *DESEN*

DESEN - denumire a disciplinei în școli de artă/ artă plastică, licee de artă plastică/ cu profil de artă plastică, în cadrul căreia se studiază limbajul complet al artei grafice, prin intermediul desenului. Elevii vor fi inițiați în reprezentarea mediului natural, diverselor obiecte, chipuri de oameni, să opereze cu diferite simboluri vizuale, să înțeleagă imaginile plastice (cum pot fi create, ce reprezintă, ce emoții provoacă diverse forme plastice, să aplice variate modalități de expresie: tonul, proporția, hașura etc.) și tehnici variate (desen realizat în creion simplu, creioane colorate, desen în cărbune, sous, sanghină, pastel etc.).

În cadrul Unității de învățare „*Materiale, ustensile și tehnici de artă*”, elevii vor fi inițiați cu majoritatea materialelor, ustensilelor și diverse tehnici de artă specifice desenului.

Tehnica desenului în creion simplu: Creionul este probabil cel mai universal dintre toate instrumentele de desen, capabil de a crea o varietate infinită de linii și tonuri dense, variind cu hașuri și umbre. Orice imagine plastică se efectuează cu creionul simplu pe suportul de hârtie, carton etc. cu ajutorul punctelor, liniilor trasate cu mâna liberă. Astfel, liniuțele scurte legate între ele se realizează printr-o mișcare neîntreruptă, obținând hașurile. Pentru a căpăta o linie subțire, o trasăm cu vârful ascuțit, ținând creionul perpendicular față de suport. Cu cât vom înclina creionul, cu atât linia va deveni mai groasă.

Tehnica desenului în carioca/ marchere: Carioca/ marcherul este un instrument de scris și desenat, care lasă pe hârtie urme clare și pronunțate. După ce am stabilit ideea, vom prelucra porțiunile din desen cu carioca (preferabil de limitat culorile). Mina moale a cariocii permite să se facă acest lucru cu ușurință, trasând puncte, linii, dungii etc. Vom colora cu carioca într-o singură direcție, sau pe conturul formei. Lucrările realizate în carioca capătă în final un aspect atrăgător și expresiv. În acest caz vom folosi drept suport hârtia sau cartonul.

Tehnica desenului în materiale grafice moi: Cărbunele (lat. *carbo*-tăciune) reprezintă un lemn carbonizat, este unul dintre cele mai vechi instrumente pentru desen. Este material și totodată instrument pentru schițe sau desene în alb-negru. Reprezintă tehnica de desen cunoscută din cele mai vechi timpuri, care permite o executare rapidă, expresivă a subiectelor, dar care necesită fixarea desenului cu soluții speciale. *Sanghina* - cretă de culoare roșie sau maro, utilizată pe scară largă în redarea figurii, peisajelor și portretelor. Sanghina a fost materialul preferat al artiștilor din trecut. Metoda de lucru cu acest material este caracterizat printr-o combinație de pete late și hașuri ascuțite. Sanghina adesea este combinată cu creion negru. În cadrul acestei unități de învățare se vor studia și alte tehnici grafice, precum: *desenul cu penița sau cu stiloul, tehnica de lucru cu tuș* și multe altele.

Unitatea de învățare „*Mijloace artistico-plastice*”. În cadrul orelor de desen elevii vor cunoaște și studia mijloace artistico-plastice și procedee de aplicare a acestora în baza studiului operelor din creația artiștilor plastici din diverse perioade istorice. Elevii vor exersa cu diverse mijloace artistico-plastice precum, clarobscurul, contrastul valoric, tonul în scopul creării lucrărilor grafice cu sugerarea volumului, profunzimii dar și a spațiului pe suprafața plană.

Unitatea de învățare „*Structuri și fenomene ale naturii*” se va realiza în baza studiului după natură și a analizei modurilor de interpretare a realității (natură statică, peisaj, portret) prin studierea/ observarea în lucrări/ reproduceri de artă, variate ca stil și manieră de expresie. Observarea și analiza particularităților redării expresivității portretistice se poate realiza în baza studiului operelor de artă a marilor artiști: Durer, Rembrand, Leonardo da Vinci ș.a.

Administrarea disciplinei

Disciplina	Clasa	Numărul de ore pe săptămână	Numărul de ore pe an ³ la fiecare clasă	Modul de evaluare	
				Vizionări	Examen
Desen	X	2	68	2	1
	XI	3	102	2	1
	XII	3	102	2	1

Repartizarea orientativă a unităților de conținut și a orelor pe clase

Nr.d/o	Unități de învățare	Clasa X	Clasa XI	Clasa XII
1.	Materiale, ustensile și tehnici de artă	12	9	9
2.	Mijloace artistico-plastice	22	14	14
3.	Structuri și fenomene ale naturii	34	79	79
	Total ore	68	102	102

COMPETENȚE SPECIFICE

DISCIPLINA DESEN

1. Identificarea materialelor, instrumentelor specifice desenului/ graficii în diverse contexte, manifestând spontanietate în activități inovative.
2. Exprimarea liberă a ideilor/ experiențelor/ emoțiilor prin aplicarea tehnicilor de artă specifice desenului/ graficii, dând dovadă de gust estetic și creativitate.
3. Utilizarea mijloacelor artistico-plastice și elementelor de limbaj plastic specifice desenului/ graficii în contexte variate, demonstrând interes pentru frumosul din viață și artă.
4. Demonstrarea potențialului artistico-plastic în procesul de învățare/ realizare a desenului în diverse genuri de artă plastică, valorificând imaginația în aplicarea culorilor pe suport plastic.
5. Transferarea abilităților/ achizițiilor plastice din domeniul desenului/ graficii în contexte educaționale, sociale, culturale, manifestând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.

---

³Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

DESEN
Clasa a X-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Cunoașterea proprietăților specifice ale materialelor și ustensilelor de desen (creioane, tuș, peniță, cărbune etc).</p> <p>1.2. Utilizarea materialelor, tehnicilor și ustensilelor de artă adecvate contextului artistico-plastic.</p>	<p>I. Materiale, ustensile și tehnici specifice desenului/ graficii.</p> <p>Desenul ca știință și artă.</p> <p>Particularități și proprietăți ale materialelor pentru desen.</p> <p>Tipuri de suport pentru desen: hârtie albă, tonată, carton etc.</p> <p>Tehnici grafice.</p> <p>Relația subiect – material - tehnică.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Studiul și exersarea specificul materialelor tradiționale specifice desenului.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Exersarea și observarea diverselor valențe ale efectelor artistice ale creionului cu mină de grafit în dependență de suportul plastic/ hârtia și de textura și durabilitatea acestuia.</p> <p>Produs evaluabil:</p> <p>Lucrare vizual-plastică: Natură statică cu fructe, format A3, materiale/ tehnici grafice.</p> <p>Lucrare vizual-plastică: Natură statică cu flori, format A3, metoda stilizării.</p>
<p>2.1. Perceperea noțiunii de clar-obscur și aplicarea acestui procedeu în obținerea volumului pe suprafața plană.</p> <p>2.2. Redarea profunzimii și spațiului prin estomparea contrastului valoric.</p> <p>2.3. Aplicarea tonului în desen prin linii, hașuri pentru redarea unui mesaj sugestiv.</p> <p>2.4. Valorificarea schiței, crochiului în amplificarea expresivității plastice a desenului.</p>	<p>II. Mijloace artistico-plastice</p> <p>Modalități de realizare a lucrărilor grafice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hașura - mijloc de modelare a formei. - Tonul. Valorația. <p>Schița și crochiul - mijloc de redare a naturii în desen/ grafică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Linia modulată, tipuri de linii. - Hașuri ordonate, dezordonate. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Cunoașterea mijloacelor artistico-plastice.</p> <p>Studierea și distingerea în operele de artă a procedurii de clar-obscur.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Realizarea degradeului tonal în 7 trepte utilizând creionul, prin distribuirea calculată a hașurei.</p> <p>Realizarea imaginilor plastice, aplicând gradații de clar – obscur.</p> <p>Produs evaluabil:</p> <p>Lucrare vizual-plastică: Natură statică, format A3, sugerând textura și materialul.</p> <p>Portofoliul: schițe/ crochiuri tonale etc.</p>
<p>3.1. Aplicarea legităților perspectivei liniare în lucrările proprii.</p> <p>3.2. Aplicarea cunoștințelor achiziționate anterior.</p>	<p>III. Structuri și fenomene ale naturii.</p> <p>Perspectiva – procedeu de construire/ sugerare a spațiului și formei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perspectiva liniară. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Observarea modificărilor suportate de către imaginea corpurilor în dependență de schimbarea punctului de vedere și a nivelului ochilor.</p>

<p>3.3. Perceperea perspectivei liniare și aeriene ca modalități de sugerare a spațiului în opere de artă.</p> <p>3.4. Cunoașterea procedeelelor de realizare a formelor plane sau volumetrice pe suprafața plană.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Perspectiva aeriană. - Relația spațiu-formă-tonalitate. <p>Natura statică – gen al desenului/ graficii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Natura statică tematică. - Procedee de sugerare a spațiului și volumului în natura statică. 	<p>Aplicații practice:</p> <p>Exerciții de reprezentare a desenului constructiv a diverselor structuri din natură.</p> <p>Exerciții de reprezentare a structurilor naturii pe suprafața plană, de echilibrare a suprafețelor prin pete și tonuri.</p> <p>Realizarea desenului constructiv transparent cu aplicarea gradației de clar-obscur (creion, hârtie tonată, F-A3).</p> <p>Produs evaluabil:</p> <p>Lucrare vizual-plastică: Desen constructiv liniar a unui element arhitectural cu aplicarea gradației de clar-obscur schimbându-se în dependență de poziția lui în spațiu și față de linia orizontului, format A3, creion, hârtie albă/ tonată.</p> <p>Lucrare vizual-plastică: Natură statică din obiecte de uz casnic de formă compusă plasate pe diferite nivele și în diverse poziții (desen constructiv liniar cu aplicarea gradației de clar-obscur, format A3, creion/ cărbune/ sanguină, hârtie tonată).</p> <p>Lucrare vizual-plastică: Natură statică formată din 3 obiecte: rozetă, vas de ceramică, fruct sau o legumă (desen constructiv liniar cu aplicarea gradației de clar-obscur, creion, cărbune, sanguină, hârtie tonată, F-40x50 cm. Timpul rezervat – 6 ore pentru lucrare).</p> <p><i>Portofoliul:</i> schițe/ crochiuri tonale etc.</p>
--	--	---

Finalități

La sfârșitul anului de studii elevul va fi capabil să:

Identifice tehnici specifice desenului/ graficii.

Utilizeze materialele, tehnicile și instrumentele specifice desenului/ graficii pentru exprimarea propriilor idei și sentimente.

Obține sugerarea profunzimii și a spațiului prin aplicarea legităților perspectivei liniare/ aeriene și a estompării contrastului valoric și a tonului.

Recunoască și definească natura statică și peisajul ca genuri ale artei plastice.

Evalueze/ autoevalueze opere de artă, lucrări ale colegilor, propriile lucrări utilizând vocabularul specific artei plastice.

DESEN
Clasa a XI-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Explorarea materialelor și tehnicilor specifice desenului/ graficii ca mijloc de redare a stărilor afective în creații vizual-plastice.</p> <p>1.2. Diferențierea modalităților de exprimare a sentimentelor, emoțiilor în desenele proprii și ale colegilor.</p>	<p>I. Materiale, ustensile și tehnici specifice desenului/ graficii.</p> <p><i>Materiale, rechizite, suporturi plastice.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Creion simplu/ colorate/ cerate, tuș-peniță, pix, carioci, marchere. - materiale grafice moi: cărbune, sous, sanghină. - suport: hârtie diverse texturi, albă/ tonată, etc. <p><i>Tenici specifice desenului/ graficii</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehnica desenului în creion simplu. - Tehnica desenului în cărbune, sanghină etc. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Observarea în opere de artă/ reproduceri a posibilităților și a efectelor de expresie a diverselor materiale, ustensile, suporturi plastice.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Exersarea diverselor materiale și tehnici grafice. Redarea diverselor stări și fenomene ale naturii folosind diverse materiale grafice.</p> <p>Produce evaluabil:</p> <p>Schițe/ crochiuri de natură statică/ peisaj/ portret pe diverse suporturi și cu diferite materiale, format A3/ A4.</p>
<p>2.1. Aplicarea clarobscurului - procedeu de sugerare a volumului și spațiului în propriile lucrări.</p> <p>2.2. Reprezentarea creativă a mijloacelor artistico-plastice în reprezentarea imaginilor grafice.</p> <p>2.3. Valorificarea observărilor proprii în reprezentări expresive, creative.</p>	<p>II. Mijloace artistico-plastice</p> <p><i>Forma - element al limbajului plastic.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Forma plană și volumetrică. - Proportia și proporționarea. - Construirea și proporționarea formelor. <p><i>Valențe de bază, închis – deschis.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Gradații de clar – obscur în obținerea volumului pe suprafața plană. <p><i>Texturi și structuri.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de hașură. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Observarea, distingerea în operele de artă/ reproduceri a procedeuului de sugerare a volumului și spațiului pe suprafața plană, a modului de sugerare a texturii structurilor din natură.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Exersarea/ explorarea redării imaginilor plastice tridimensionale, aplicând gradații de clar – obscur.</p> <p>Produce evaluabil:</p> <p>Lucrări vizual-plastice: Desen grafic - natură statică/ peisaj/ portret, format A3 în baza studiului naturii, obținând imagini ce reflectă realitatea.</p> <p><i>Portofoliul:</i> schițe/ crochiuri, încercări.</p>
<p>3.1. Aplicarea procedeelor de reprezentare a</p>	<p>III. Structuri și fenomene ale naturii.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice:</p>

<p>peisajului în materiale și tehnici grafice.</p> <p>3.2. Demonstrarea abilităților practice și teoretice în redarea craniului și a elementelor portretului.</p> <p>3.3. Respectarea proporțiilor de bază a capului uman în construirea și redarea portretului în desen.</p> <p>3.4. Valorificarea creativă a elementelor de limbaj plastic în redarea portretului.</p>	<p>Peisajul - gen al desenului/ graficii</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de peisaj. - Modalități/ procedee de reprezentare a peisajului în materiale și tehnici grafice. <p>Portretul - gen al desenului/ graficii.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proporționarea și construcția craniului uman. - Reprezentarea craniului în trei poziții. - Elementele portretului: ochi, nas, ureche. - Capul cu suprafețe, după Gudon. 	<p>Analiza portretelor și a modului de exprimare a artiștilor plastici din diferite perioade istorice, variate ca stil și manieră de lucru.</p> <p>Examinarea tehnicilor de realizare.</p> <p>Observarea caracteristicilor principale a portretului uman în opere de artă plastică.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Analiza studiilor craniului din Anatomia lui Ene Barciai.</p> <p>Lucrări vizual-plastice:</p> <p>Desenul craniului uman din trei poziții, format 40x50 cm.</p> <p>Desenul capului fețuit a lui Gudon, format 40x50 cm.</p> <p>Desen liniar-constructiv a ochiului, nasului, buzelor, urechii (forme de ghips), format 40x50 cm.</p> <p>Desenul liniar-constructiv, masca din ghips. David, format 40x50 cm.</p> <p>Produs evaluabil:</p> <p>Lucrări vizual-plastice: Natură statică cu mască din ghips-Appolon, (desen constructiv liniar cu aplicarea gradației de clar-obscur, creion, cărbune, sanguină, hârtie tonată, format 40x50 cm. Timpul rezervat – 18 ore).</p> <p>Portofoliul: Exerciții de realizare a portretelor, studiu din natură aplicând materiale grafice (creion, cărbune, sanguină, sous sau tuș, pe hârtie tonată).</p>
<p>Finalități</p> <p>La sfârșitul anului de studii elevul va fi capabil să:</p> <p>Identifice materialele, tehnicile și instrumentele specifice graficii pentru exprimarea propriilor idei, atitudini și sentimente.</p> <p>Utilizeze creativ mijloace artistico-plastice în reprezentarea imaginilor grafice.</p>		

Obține expresivități plastice în redarea peisajului și a desenului constructiv liniar a portretului uman.

Recunoască modul de exprimare a artiștilor plastici din diferite perioade istorice, variate ca stil și manieră de realizare a portretului.

Evaluează/ autoevaluează opere de artă, lucrări ale colegilor, propriile lucrări utilizând vocabularul specific artei plastice.

DESEN
Clasa a XII-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Cunoașterea proprietăților specifice ale materialelor și ustensilelor de desen (creioane, tuș, peniță, cărbune, hârtie etc).</p> <p>1.2. Utilizarea materialelor, tehnicilor și ustensilelor de artă adecvate contextului plastic.</p> <p>1.3. Exprimarea interesului pentru studierea tehnicii și stilurilor de grafică a marilor artiști.</p>	<p>I. Materiale, ustensile și tehnici specifice desenului/graficii.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Desenul - știință și artă. - Scopul și problemele în studierea desenului în baza capodoperelor artelor plastice universale. - Materiale, rechizite, suporturi plastice. 	<p>Activități și reflecții teoretice: Observarea și analiza particularităților redării expresivităților portretistice în baza operelor de artă ale marilor artiști.</p> <p>Aplicații practice: Demonstrarea capacităților de utilizare a diferitor mijloace materiale în procesul creării expresivităților grafice inspirate din creația marilor artiști.</p> <p>Produs evaluabil: Lucrare vizual-plastică: „Portretul unui bătrân”, format A3, studiul după reproducere de artă (copie).</p>
<p>2.1. Obținerea volumului pe suprafața plană aplicând procedeul de clar-obscur.</p> <p>2.2. Reflectarea mesajului plastic al propriei lucrări prin utilizarea artistică a hașurei și elementelor de clarobscur.</p> <p>2.3. Exprimarea afecțiunii pentru procesul de creare și transmitere a mesajului lucrărilor grafice figurative.</p>	<p>II. Mijloace artistico-plastice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valențe de bază, închis – deschis. - Gradații de clar – obscur. - Proportionarea imaginii cu spațiul plastic. - Coraportul proporțional al elementelor componente cu întreaga formă. 	<p>Activități și reflecții teoretice: Observarea și distingerea raportului de clar-obscur și a modalității de redare a emoțiilor prin intermediul hașurei în diverse imagini ce reprezintă portrete de grup, redând un mesaj sau o stare psihologică.</p> <p>Aplicații practice: Realizarea imaginilor plastice, aplicând gradații de clar – obscur în scopul sugerării volunului și stărilor psihologice afective.</p> <p>Produs evaluabil: Lucrare vizual-plastică: Portret/ autoportret cu</p>

<p>3.1. Demonstrarea abilităților de utilizare a procedeelelor de construire a desenului anatomic a capului uman.</p> <p>3.2. Cunoașterea și utilizarea procedeelelor de obținere a volumelor pe suprafața plană pentru redarea mesajului plastic în desen.</p> <p>3.3. Manifestarea interesului pentru aprofundarea cunoștințelor în redarea portretului.</p> <p>3.4. Respectarea unității conținutului și formei în redarea desenului constructiv al portretului cu centura umerilor.</p>	<p>III. Structuri și fenomene ale naturii. Portretul - gen al desenului/ graficii.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Construcția anatomică a capului uman. - Particularitățile principale în studiul și realizarea desenului anatomic al capului uman. - Mijloace de obținere a expresivității plastice în desenul unui portret. - Racursiul în realizarea unui portret. - Crochiuri/ schițe de portret. - Concepția de autor în modelarea plastică a portretului după model concret. - Particularitățile principale în studiul și realizarea desenului anatomic al capului uman împreună cu centura umerilor. - Portret psihologic. 	<p>prietenul patruped etc., format A3. <i>Portofoliul:</i> schițe/ crochiuri tonale etc.</p> <p>Activități și reflecții teoretice: Studierea și analiza modalităților de reprezentare anatomică a capului uman după reproduceri de artă și manuale de anatomie plastică. Observarea procedeelelor de construire plastică a capului uman în diferite poziții (racursiu) în baza reproducerilor de artă și monografiilor de anatomie plastică a corpului uman.</p> <p>Aplicații practice: Realizarea studiilor: Crochiuri de portret în diverse poziții (model viu). Schițe - mimica feței. Realizarea desenul portretului după model viu cu aplicarea gradației de clar-obscur.</p> <p>Produs evaluabil: Lucrare plastică: Natură statică - Mască de ghips Afrodita cu draperie și vază. Autoportret (desen constructiv liniar cu aplicarea gradației clar-obscur, creion, cărbune, sanguină, hârtie tonată, format 40x50 cm.) Desen anatomic liniar-constructiv a capului cu centura umerilor. Desen de cap de bărbat cu redarea stării psihologice (liniște, tristețe).</p> <p>Evaluarea finală: Desenului anatomic al portretului (desen constructiv liniar cu aplicarea gradației de clar-obscur, creion, cărbune, sanguină, hârtie tonată, format- 40x50 cm., timpul rezervat – 18 ore).</p> <p><i>Portofoliul:</i> schițe/ crochiuri tonale etc.</p>
---	--	---

Finalități

La sfârșitul anului de studii elevul va fi capabil să:

Identifice materialele, ustensilele și tehnicile de artă adecvate contextului plastic.

Utilizeze gradațiile și valențele de clar-obscur pentru obținerea expresivităților plastice în redarea structurilor naturii.

Obțină construcția anatomică a capului uman.

Recunoască diverse manieri de reprezentare a portretului/ corpului uman în desen.

Evalueze/ autoevalueze opere de artă, lucrări ale colegilor, propriile lucrări utilizând vocabular specific artelor.

IV. Disciplina *PICTURĂ*

PICTURĂ – disciplină specifică artei plastice bazată pe culoare, imaginile artistice fiind create cu ajutorul culorilor de ulei sau al culorilor de apă (acuarele, guașe, temperă, culori acrilice) aplicate pe hârtie, carton, pânza, lemn, sticlă etc.

În cadrul Unității de învățare „*Materiale, ustensile și tehnici de artă*” se vor studia materiale, ustensile și tehnici de arte specifice picturii.

Tehnica picturii în acuarelă: acuarela se fluidizează cu apă, se aplică cu pensula pe suprafețe umede sau uscate. Pe suprafața umedă, culorile fuzionează (se întrepătrund) cu ușurință și astfel se obțin amestecuri de culoare transparente și luminoase. De regulă, amestecul vopselelor se efectuează cu pensula pe paletă, sau direct pe suport în cazul picturii în tehnica *alla prima*. Tehnica picturii cu acuarela pe hârtie umedă se realizează după următorul algoritm: mai întâi se umezește foaia cu pensula/ lavetă, apoi pe suprafața umedă se aștern petele de acuarelă. Se pictează cu îndrăzneală, lăsând culorile să fuzioneze între ele. Pe hârtia uscată, acuarela se așterne în straturi ușoare, culoarea diluându-se cu apă. În ambele cazuri, culorile își vor păstra transparența datorită hârtiei albe.

Tehnica picturii cu guașe/ tempera/ acrilice: guașa se folosește în pictură și în arta decorativă. În calitate de suport poate servi cartonul, hârtia, pânza etc. Fiind mată, netransparentă, guașa are o capacitate intensă de acoperire. Datorită acestei calități, putem aplica pete de culori deschise peste pete de culori închise și invers. Vopselele de guașe se utilizează și la pictarea ornamentelor, formelor decorative, detaliilor mici etc. În cadrul lecțiilor de pictură, elevii vor fi familiarizați cu mai multe *tehnici, procedee tehnice*, precum: pictura cu cuțitul de paletă (guașe, tempera, culori acrilice), pictură cu instrumente inventate/ pseudoinstrumente (bucăți de carton) și multe altele.

Esențial, în cadrul studierii picturii este studiarea informației științifice, analizată de marii pictori și cercetători care demonstrează, că culoarea este realitatea subiectivă generată de interacțiunea a trei factori: ochi, lumină și suprafața obiectului. Culoarea se percepe numai în prezența luminii, fie naturală (solară) sau artificială. Elevii vor afla că, în afară de culoarea formelor/ obiectelor, există culori lumină/ spectrale și culori pigment/ vopsele. Culorile spectrale se obțin prin descompunerea unei raze de lumină solară trecută printr-o prismă triunghiulară de cristal proiectată pe un ecran, obținându-se cele șapte culori pure (roșu, oranj, galben, verde, albastru, indigo și violet). Fenomenul a fost descoperit în secolul al XVII-lea de către savantul englez Isaac Newton. Culorile pigmentare (vopselele) sunt compuse din pulberi colorate combinate cu diferiți lianți. În funcție de liantul folosit sunt vopsele pe bază de apă (acuarele, tempera, guașe) și vopsele pe bază de ulei.

Unitatea de învățare „*Mijloace artistico-plastice*”. În cadrul lecțiilor de pictură elevii vor cunoaște și studia mijloace artistico-plastice și procedee de aplicare a acestora în baza studiului culorilor. Elevii vor exersa obținerea diverselor mijloace artistico-plastice precum: contraste de culori, nuanțe, game cromatice etc. Drept referire va servi creația următorilor artiști plastici: C. Dipse „Soare de toamnă”; A. Segal „Peisaj”; M. Petric „Toamna”; E. Romanescu „Peisaj” ș.a.

Unitatea de învățare „*Structuri și fenomene ale naturii*” se va realiza în baza studiului după natură/ model și a analizei modurilor de interpretare a realității (natură statică, peisaj, portret) prin studierea/ observarea în lucrări/ reproduceri de artă din creația artiștilor plastici din diferite perioade istorice, variate ca stil și manieră de expresie. Realizarea peisajelor (plein-air) în diverse stiluri/ maniere: realist, impresionist etc. Observarea și analiza particularităților redării expresivității portrietistice se poate realiza în baza studiului operelor de artă a marilor artiști. Construirea capului prin geometrizarea formelor și redarea suprafețelor mari de culoare, studiu după natură. Referiri la creația următorilor artiști plastici: Paul Gauguin, Claude Monet Vincent Van Gogh, Edgar Degas, Gino Severini ș.a.

Administrarea disciplinei

Disciplina	Clasa	Numărul de ore pe săptămână	Numărul de ore pe an ⁴ la fiecare clasă	Modul de evaluare	
				Vizionări	Examen
Pictură	X	2	68	2	1
	XI	2	68	2	1
	XII	3	102	2	1

Repartizarea orientativă a unităților de conținut și a orelor pe clase

Nr.d/o	Unități de învățare	Clasa X	Clasa XI	Clasa XII
1.	Materiale, ustensile și tehnici de artă	12	12	9
2.	Mijloace artistico-plastice	22	22	14
3.	Structuri și fenomene ale naturii	34	34	79
	Total ore	68	68	102

COMPETENȚE SPECIFICE

DISCIPLINA PICTURĂ

1. Identificarea materialelor, instrumentelor specifice picturii în diverse contexte, manifestând spontanietate în activități inovative.
2. Exprimarea liberă a ideilor/ experiențelor/ emoțiilor prin aplicarea tehnicilor de artă specifice picturii, dând dovadă de gust estetic și creativitate.
3. Utilizarea mijloacelor artistico-plastice și elementelor de limbaj plastic specifice picturii în contexte variate, demonstrând interes pentru frumosul din viață și artă.
4. Demonstrarea potențialului artistico-plastic în procesul de învățare/ realizare a picturii în diverse genuri de artă plastică, valorificând imaginația în aplicarea culorilor pe suport plastic.
5. Transferarea abilităților/ achizițiilor plastice picturale în contexte educaționale, sociale, culturale, manifestând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.

---

⁴Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

PICTURĂ
Clasa a X-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Utilizarea materialelor, tehnicilor și instrumentelor de lucru adecvate contextului plastic.</p> <p>1.2. Exersarea tehnicilor grizail, glasiu, lucrului în pastel pentru a obține expresivități plastice.</p> <p>1.3. Exprimarea propriilor idei și sentimente prin materiale și tehnici specifice picturii.</p>	<p>I. Materiale, instrumente și tehnici de artă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Materiale: guaș, acuarelă, temperă, pastel etc. - Instrumente. <p>Tehnici specifice picturii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehnica grizail. - Glasiul – tehnica acuarelei. <p>Suportul plastic pentru pictură.</p> <p>Lucrări plastice cu acelaș generic în diverse tehnici ale picturii.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Observarea și analiza particularităților materialelor specifice picturii pe planșe didactice, reproduceri de artă, lucrări originale. Identificarea modalităților tehnice de aplicare a pastelului în opere de artă. Discuții despre pastel în literatură și pictură.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Exerciții de folosire a materialelor, alegerea suportului, tehnicilor de lucru specifice materialului.</p> <p>Executarea lucrărilor în diverse tehnici ale picturii.</p> <p>Produce evaluabil:</p> <p>Lucrare practică format A3: Natură statică compusă din corpuri geometrice, realizată în tehnica grizail/ glasiu.</p> <p><i>Portofoliu</i> cu studii cu referire la nonculoare și ton.</p>
<p>2.1. Identificarea culorilor specifice pentru gama caldă/ rece în pictură.</p> <p>2.2. Definirea și argumentarea semnificațiilor cromatice specifice artei plastice/ artei populare/ vieții cotidiene.</p> <p>2.3. Obținerea expresivităților plastice prin aplicarea gamelor cromatice.</p>	<p>II. Mijloace artistico-plastice</p> <p>Game cromatice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gama caldă. - Gama caldă în artă și în natură. - Gama rece. - Gama combinată. <p>Semnificații cromatice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - în arta plastică/ populară/ viața cotidiană etc. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Observarea și distingerea tipurilor de game cromatice în opere de artă/ reproduceri.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Obținerea expresivităților cromatice în propriile lucrări plastice, aplicând una din gamele cromatice, Format A3.</p> <p>Produce evaluabil:</p> <p>Lucrare practică, format 40x50 cm.: Natură statică formată din obiecte de uz casnic, cu</p>

		aplicarea gamei cromatice (calde/ reci). <i>Poptofoliul</i> cu studii, căutări, exersări de obținere a gamei cromatice (narură statică, peisaj, format A3/ A4).
<p>3.1. Studierea legităților de sugerare a volumului și a spațiului pe suprafața plană prin culori.</p> <p>3.2. Sugerarea volumului și spațiului aplicând legitățile perspectivei liniare și aeriene în propriile lucrări.</p> <p>3.3. Manifestarea interesului pentru diverse maniere de lucru în pictură.</p>	<p>III. Structuri și fenomene ale naturii</p> <p><i>Perspectiva - procedeu de sugerare a spațiului</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Perspectiva liniară. - Perspectiva aeriană. - Relația spațiu-formă-culoare. <p><i>Natura statică – gen al picturii</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Natura statică tematică. - Procedeu de sugerare a spațiului prin culoare în natură statică. <p><i>Peisajul - gen al picturii</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de peisaj. - Procedee de sugerare a spațiului în peisaj prin culoare. <p>Modalități de exprimare a mesajului artistic în pictură.</p>	<p><i>Activități și reflecții teoretice:</i></p> <p>Observarea, analiza operei și manierei de reprezentare a naturii statice și peisajului.</p> <p><i>Aplicații practice:</i></p> <p>Exersări cromatice, de sugerare a spațiului în lucrări plastice, format A3.</p> <p>Natură statică tematică: „Sport”/ „Instrumente musicale”/ „Atribute de artă” etc. (la alegere), format A3.</p> <p>Studiul naturii – peisaj în culoare.</p> <p>Peisaj urban/ rural.</p> <p><i>Proodus evaluabil:</i></p> <p>Natură statică din câteva obiectele de uz casnic și placă de ghips, plasate în diverse poziții și nivele, format: 40x50 cm., materialul și tehnica la alegere.</p> <p><i>Poptofoliu</i> cu studii, exersări în culoare cu sugerarea spațiului (narură statică, peisaj Format A3/ A4).</p>

Finalități

La sfârșitul anului de studii elevul va fi capabil să:

Identifice gamele cromatice caldă și rece în pictură și natură.

Utilizeze materialele, tehnicile și instrumentele specifice picturii pentru exprimarea propriilor idei și sentimente.

Obțină sugerarea volumului și spațiului aplicând legitățile perspectivei liniare și aeriene în propriile lucrări.

Recunoască și definească natura statică și peisajul ca genuri ale picturii.

Evalueze/ autoevalueze opere de artă, lucrări ale colegilor, propriile lucrări.

PICTURĂ
Clasa a XI-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Utilizarea materialelor, tehnicilor și a ustensilelor specifice picturii.</p> <p>1.2. Exprimarea propriilor idei și sentimente în pictură.</p>	<p>I. Materiale, instrumente și tehnici de artă Tehnici de realizare a lucrărilor în vopsele de ulei/ acrilice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pictarea cu cuțitul de paletă sau alte ustensile confecționate artizanal. 	<p>Activități și reflecții teoretice: Observarea și analiza particularităților specifice vopselelor de ulei/ acrilice, ca material de pictură pe planșe didactice, reproduceri de artă, lucrări originale.</p> <p>Aplicații practice: Exerciții de folosire și aplicare a experiențelor tehnice de pictare cu cuțitul de paletă sau alte ustensile.</p> <p>Prodos evaluabil: Lucrare practică: Natură statică/ peisaj (la alegere), format 40x50 cm. <i>Portofoliu</i> cu schițe, exerciții tehnice.</p>
<p>2.1. Identificarea procedeelor de tratare picturală și decorativă a suprafețelor plastice.</p> <p>2.2. Organizarea suprafețelor plastice folosind contrastul cald-rece.</p> <p>2.3. Realizarea expresivităților plastice aplicând contrastul complementarelor.</p> <p>2.4. Aplicarea principiilor armoniei cromatice în propriile lucrări.</p>	<p>II. Mijloace artistic-plastice Contrastul cromatic Contrastul cald-rece.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Efectul termo-dinamic al culorilor. <p>Contrastul complementar.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contrastul complementar în artă și în natură. <p>Contrastul de cantitate.</p> <p>Schimbarea luminiscentei (intensității) culorilor.</p> <p>Armonia cromatică - relația subiect – culoare.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: Observarea modalităților de reprezentare a elementelor naturii în baza noțiunii de contrast și armonie cromatică studiind opere de artă/ reproduceri.</p> <p>Aplicații practice: Obținerea expresivităților cromatice în lucrările plastice, aplicând contrastul complementar, format A3.</p> <p>Prodos evaluabil: Lucrare practică, format 40x50 cm.: Natură statică formată din obiecte de uz casnic, cu aplicarea contrastului cald-rece. <i>Portofoliu</i> cu studii, căutări, exersări de obținere a gamei cromatice (natură statică, peisaj, format A3/ A4).</p>

<p>3.1. Sugerarea volumului și a spațiului aplicând modelarea/ modularea cromatică.</p> <p>3.2. Manifestarea interesului pentru studierea și aplicarea manierelor de lucru a diferitor maeștri artiști plastici.</p> <p>3.3. Aplicarea proporțiilor și principiilor de construire a portretului uman;</p> <p>3.4. Obținerea expresivităților plastice prin aplicarea contrastelor cromatice în reprezentarea portretului.</p>	<p>III. Structuri și fenomene ale naturii Procedee de sugerare a spațiului și volumului în pictură:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modelarea cromatică. - Modularea cromatică. <p>Relația spațiu-formă-culoare. Peisajul - gen al picturii. Portretul – gen al picturii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de portret. - Proporții ale portretului. - Principiul construirii portretului uman prin geometrizarea formelor. <p>Modalități de exprimare a mesajului artistic în redarea portretului.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: Observarea, analiza operei și manierei de reprezentare a realității în pictură.</p> <p>Aplicații practice: Exerciții, studii, schițe de peisaje, portrete în culoare.</p> <p>Observarea modalităților de realizare a portretului studiind reproduceri de artă.</p> <p>Produse evaluabile: Peisaj/ Portretul colegului, Format – 40x50 cm., materialul și tehnica la alegere.</p> <p><i>Poptofoliu</i> cu studii, căutări, exersări de modelare/ modulare cromatică.</p>
---	---	---

Finalități

La sfârșitul anului de studii elevul va fi capabil să:

Identifice efectul termo-dinamic al culorilor.

Utilizeze materialele, tehnicile și instrumentele specifice picturii pentru exprimarea propriilor idei și sentimente.

Obține sugerarea volumului și spațiului aplicând modelarea/ modularea cromatică în propriile lucrări.

Recunoască diverse maniere de reprezentare a portretului/ peisajului în pictură.

Evalueze/ autoevalueze opere de artă, lucrări ale colegilor, propriile lucrări.

PICTURĂ Clasa a XII-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Utilizarea materialelor, tehnicilor și ustensilelor specifice picturii.</p> <p>1.2. Exprimarea creativă a propriilor idei și sentimente cu aplicarea diverselor materiale și tehnici specifice picturii.</p>	<p>I. Materiale, instrumente și tehnici de artă Tehnici de realizare a lucrărilor în vopsele de ulei/ acrilice (pictarea cu cuțitul de paletă sau alte instrumente).</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: Observarea și analiza particularităților vopselelor de ulei/ acrilice ca material de pictură pe planșe didactice, reproduceri de artă, lucrări originale.</p> <p>Aplicații practice:</p>

		<p>Exerciții de folosire și aplicare a experiențelor tehnice (pictarea cu cuțitul de paletă sau alte instrumente) în crearea peisajelor, naturilor statice, portretelor, etc.</p> <p>Produs evaluabil: Studii în culoare: Obiecte din natură/ peisaj etc. <i>Portofoliul</i> cu schițe, studii.</p>
<p>2.1. Determinarea cu ușurință a tipului de contrast observat în lucrări de pictură.</p> <p>2.2. Distingerea tonului și a nuanțelor cromatice în artă și în natură.</p> <p>2.3. Obținerea expresivității cromatice prin contrast tonal/ acromatic în propriile lucrări de pictură.</p> <p>2.4. Valorificarea tonului și nuanței în procesul de studiu și de redare a volumelor pe suprafața plană.</p>	<p>II. Mijloace artistico - plastice Contrastul în artă și natură</p> <ul style="list-style-type: none"> - Contrastul de clar-obscur/ tonal. - Contrastul acromatic. <p>Tonul și nuanța</p> <ul style="list-style-type: none"> - Treptele valorice ale culorilor trecute prin alb și negru. - Game de nuanțe. <p>Dominanta cromatică.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: Observarea, distingerea contrastului de clar-obscur, de calitate, acromatic studiind opere de artă/ reproduceri.</p> <p>Aplicații practice: Aplicarea contrastului de clar-obscur în propriile lucrări de studiu. Realizarea scării valorice în 7 trepte. Exersarea obținerii de griuri prin amestecul fizic a două culori complementare.</p> <p>Produs evaluabil: Lucrare practică: Subiectul la discreția profesorului, format 40x50 cm., materialele la libera alegere. <i>Portofoliul</i> cu studii, căutări, exersări de obținere a contrastului (natură statică, peisaj, portret, format A3/ A4).</p>
<p>3.1. Manifestarea interesului pentru studierea proporțiilor corpului uman, părților componente, particularităților de expresie plastică etc.</p> <p>3.2. Proporționarea corectă a corpului uman în studii în culoare.</p> <p>3.3. Aplicarea contrastului în reprezentarea portretului/ corpului uman.</p>	<p>III. Structuri și fenomene ale naturii Modalități de exprimare a mesajului artistic în pictură.</p> <p>Portretul – gen al picturii</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri de portret. <p>Figura umană în pictură.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Proporțiile corpului uman. - Părți componente ale corpului uman. 	<p>Activități și reflecții teoretice: Observarea în opere de artă/ reproduceri a diverselor maniere de reprezentare a realității în pictură.</p> <p>Aplicații practice: Exerciții, schițe în culoare a figurii umane. Construirea prin culoare a figurii umane, aplicând preponderent unul dintre contrastele</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Particularități de expresie. - Etapele redării corpului uman. 	<p>cromatice. Pictarea unui portret cu redarea trăsăturilor caracteristice.</p> <p>Produs evaluabil: Portret cu mâni/ Figură umană în interior/ Natură statică din câteva obiectele de uz casnic, plasate în diverse poziții și nivele, format – 40x50 cm., materialul și tehnica la alegere, timpul rezervat – 16 ore).</p> <p><i>Poptofoliul</i> cu studii, căutări, exersări de obținere a figurii omului/ obiecte de interior.</p>
<p>Finalități</p> <p>La sfârșitul anului de studii elevul va fi capabil să:</p> <p>Identifice și distingă tipuri de contrast cromatic în natură și artă.</p> <p>Utilizeze materialele, tehnicile și instrumentele specifice picturii pentru exprimarea propriilor idei și sentimente.</p> <p>Obține sugerarea volumului și spațiului aplicând tonul și nuanța în propriile lucrări.</p> <p>Recunoască diverse manieri de reprezentare a portretului/ corpului uman în pictură.</p> <p>Evalueze/ autoevalueze opere de artă, lucrări ale colegilor, propriile lucrări.</p>		

V. Disciplina **COMPOZIȚIE**

COMPOZIȚIE - disciplina constă în modalitatea organizării elementelor de limbaj plastic într-un ansamblu omogen, echilibrat, capabil să transmită privitorului emoția și mesajul autorului. În funcție de schema de organizare se obțin compoziții închise sau deschise, cu efecte statice și dinamice etc.

Compoziția închisă sugerează că acțiunea se desfășoară în interiorul spațiului plastic având un centru de interes. În acest caz, elementele de limbaj plastic sunt ordonate pe scheme compoziționale în diverse configurații: triunghi, pătrat, cerc sau oval.

Compoziția deschisă sugerează că acțiunea continuă și în afara spațiului plastic, având unul sau mai multe centre de interes.

Centrul de interes este zona din compoziția plastică, către care se îndreaptă prioritar privirea și se obține prin:

- aglomerare de detalii;
- modulări liniare (linii subțiri/ groase);
- contraste (închis/ deschis, cald/ rece, mare/ mic, aglomerat/ aerat).

Compoziția în culori are o importanță deosebită și diferă în raport cu compoziția realizată în tehnici specifice desenului. Astfel, caracterul static sau dinamic, liniile de forță, centrul de interes, cromatica compoziției, ritmul ca și orice alt mijloc de expresie plastică subordonate structurii compoziționale de baza - culoarea fiind în stare să le reunească într-un tot omogen.

Ritmul plastic ia naștere prin succesiunea chibzuită, intenționată a elementelor de limbaj plastic. Expresivitatea ritmului plastic constă în modalitatea de ordonare a elementelor de limbaj plastic. Cu cât organizarea ritmurilor este mai inedită, cu atât compoziția este mai expresivă.

Compoziția statică se realizează prin organizarea semnelor plastice într-un echilibru stabil, elementele constitutive încadrându-se într-o formă geometrică stabilă (triunghi, pătrat, dreptunghi, piramidă etc). Astfel, elevii vor afla că compoziția statică este o însumare a elementelor de limbaj plastic cu semnificație statică: punctele plasate pe trasee orizontale, verticale sau perpendiculare, liniile orizontale sau verticale (intersecția lor, perpendiculare, unghiuri drepte).

Compoziția dinamică presupune structurarea semnelor plastice într-un echilibru instabil prin folosirea liniilor curbe, spirale, oblice, întretăiate, ce dau configurației ansamblului mișcare, dinamism. Compoziția dinamică este opusă celei statice.

Pentru realizarea unei compoziții plastice (pe suport bidimensional), elevii vor aplica următoarele metode de redare a spațiului: perspectiva liniară; cromatica; valoarea (contrastul clar-obscur). Modalitățile de organizare cromatică a spațiului plastic, în realizarea unei compoziții, constituie o problemă cu care ne întâlnim zi de zi la lecțiile de *Pictură* sau *Compoziție*. Desigur că, pentru a obține o imagine artistică și expresivă, sunt importante modul de reprezentare și atitudinea individual-creativă a fiecărui elev în parte. Folosirea schemei compoziționale ușurează munca de creație a elevilor, dar poate duce la șablonism, dacă nu este expresia structurală a ideii. Vorbind la general, elevul va fi învățat să aleagă o schemă suficient de ușor de sesizat, în care va dispune masele elementelor plastice în concordanță cu ea. Achiziționarea cunoștințelor și deprinderilor necesare pentru a efectua acest lucru va permite elevilor realizarea sarcinilor de reprezentare a structurilor și fenomenelor naturii, crearea compozițiilor în diverse tehnici.

Administrarea disciplinei

Disciplina	Clasa	Numărul de ore pe săptămână	Numărul de ore pe an ⁵ la fiecare clasă	Modul de evaluare	
				Vizionări	Examen
Compoziție	X	2	68	2	1
	XI	2	68	2	1
	XII	2	68	2	1

Repartizarea unităților de conținut și a orelor pe clase

nr. d/o	Unități de învățare	Clasa X	Clasa XI	Clasa XII
1.	Mijloace și procedee artistico-plastice	12	12	12
2.	Structuri compoziționale	22	12	12
3.	Tipuri de compoziție	34	44	44
	Total ore	68	68	68

COMPETENȚE SPECIFICE

DISCIPLINA *COMPOZIȚIE*

1. Identificarea/ utilizarea procedeelor artistico-plastice în compoziție, în vederea organizării spațiului plastic, demonstrând interes pentru creațiile din arta vizual-plastică.
2. Reprezentarea ideilor/ experiențelor/ emoțiilor prin aplicarea structurilor compoziționale în diverse materiale, tehnici de artă, dând dovadă de gust estetic și creativitate.
3. Demonstrarea potențialului artistico-plastic în procesul de compunere a compozițiilor, valorificând imaginația/ gândirea critică în aplicarea procedeelor artistico-plastice și structurilor compoziționale.
4. Transferarea abilităților de compunere a spațiului plastic în contexte educaționale, sociale, culturale, manifestând deschidere pentru valorizarea experiențelor artistice.

---

⁵Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

COMPOZIȚIE

Clasa a X-a

Unități de competențe	Unități de învățare / Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Obținerea armoniei dintre culori și forme în propriile lucrări.</p> <p>1.2. Demonstrarea atitudinii creative în organizarea spațiului plastic.</p> <p>1.3. Exprimarea propriilor idei și sentimente în materiale și tehnici de artă tradiționale/ netradiționale.</p>	<p>I. Mijloace și procedee artistico-plactice</p> <p>Materiale, instrumente și tehnici:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Efecte artistice ale mijloacelor materiale. - Materiale artistice netradiționale - Tehnici mixte, tehnici grafice, tehnici picturale, tehnici decorative - imprimeu etc. <p>Armonia culorilor și formelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Variabilitatea culorilor. - Contrastul cromatic. - Semnificații cromatice. - Relația formă – culoare. <p>Aranjarea elementelor în compoziție:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Distribuirea calculată a spațiilor și maselor (efectul gol-plin). - Principiul echilibrului și integralității. - Relația subiect – material - tehnică. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Observarea și analiza particularităților materialelor și tehnicilor de artă tradiționale și netradiționale pe planșe didactice, reproduceri, lucrări originale. Distingerea efectelor artistice ale unor mijloace materiale.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Exerciții de folosire a instrumentelor, materialelor, tehnicilor de lucru specifice artei plastice. Identificarea contrastului în artă și natură. Aprecierea efectului plastic realizat prin contrast. Descifrarea în lucrări plastice a semnificației formelor și culorilor.</p> <p>Produs evaluabil:</p> <p>Lucrare practică, format A3, aplicând contrastul cromatic prin utilizarea diverselor materiale.</p>
<p>2.1. Deosebirea operelor de artă clasică de cele ale artei contemporane și moderne.</p> <p>2.2. Aplicarea diverselor scheme compoziționale în transmiterea ideilor, emoțiilor, sentimentelor.</p> <p>2.3. Demonstrarea potențialului artistico-plastic, iteres și deschidere pentru valorizarea deprinderilor de organizare a spațiului în lucrările proprii.</p> <p>2.4. Interpretarea mesajului operelor de artă plastică, argumentând propria viziune.</p>	<p>II. Structuri compoziționale</p> <p>Compoziția ca gen al artei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Conținutul de idei și structura formală a operei de artă plastică. - Limbajul artei moderne și contemporane. <p>Variabilitatea structurilor compoziționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pe registre orizontale/ verticale. - Dinamica și poziția personajelor/ elementelor. - Relația subiectul lucrării – structură compozițională. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Observarea și distingerea particularităților de interpretare și structurale specifice artei clasice și artei contemporane și moderne.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Exerciții de aplicare a exemplelor de scheme compoziționale: registre orizontale, registre verticale, dreptunghi, pătrat, diagonală sau dubla diagonală, triunghi, trapez, romb, cerc, spirală.</p> <p>Produs evaluabil:</p> <p>Lucrare practică, format A3: compoziție figurativă/nonfigurativă, aplicând una din schemele</p>

		<p>compoziționale studiate, subiectul este la discreția cadrului didactic, materialele și tehnica la libera alegere.</p> <p>Lucrare practică, format A3: compoziție dinamică, subiectul este la discreția cadrului didactic, materialele și tehnica la libera alegere.</p> <p><i>Portofoliu:</i> schițe/ căutări în tehnici grafice/ picturale/ decorative - format A3/ A4, cu referire la subiectele plastice.</p>
<p>3.1. Distingerea trăsăturile caracteristice ale compozițiilor închise și deschise.</p> <p>3.2. Exprimarea opiniei față de unele fenomene sociale prin intermediul compoziției plastice.</p> <p>3.3. Elaborarea compozițiilor plastice statice/ dinamice racordate la cerințele artei realiste/ abstracte.</p> <p>3.4. Exprimarea propriilor viziuni artistice asupra tratării subiectului compoziției plastice/ decorative.</p>	<p>III. Tipuri de compoziție</p> <p>Compoziția plastică și decorativă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tipuri ale compoziției plastice (realistă, decorativă). - Domenii specifice compoziției decorative. - Ornamentul/ motivul în compoziția decorativă. - Tehnici picturale și decorative. <p>Compoziția închisă și deschisă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moduri și principii de obținere. <p>Compoziția statică și dinamică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moduri și principii de obținere. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Studierea, analiza și distingerea tipurilor de compoziții în baza lucrărilor/ reproducerilor de artă.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Identificarea tipurilor de compoziție în lucrări proprii, opere de artă.</p> <p>Activități de înțelegere a mesajului plastic transmis prin mijloace și procedee artistice specifice ornamentului.</p> <p>Produs evaluabil:</p> <p>Lucrare plastică: Compoziție închisă/ deschisă cu elemente de arhitectură/ de arta populară, format 40x50.</p> <p>Lucrare plastică: Compoziție nonfigurativă statică/ dinamică cu subiect liber, format 50x60.</p> <p><i>Portofoliul</i> cu schițe/ căutări.</p>
Finalități		
<p>La sfârșitul anului de studii elevul va fi capabil să:</p> <p>Utilizeze diverse materiale, instrumente, tehnici de artă în diverse compoziții plastice.</p> <p>Manifeste interes pentru arta populară, ornamentul din portul popular, argumentând propria viziune.</p> <p>Identifice relațiile dintre structura și mijloace artistico- plastice în compoziție.</p> <p>Proportioneze și grupeze diverse elemente compoziționale cu motive ornamentale.</p> <p>Evalueze/ autoevalueze opere de artă, compoziții ale colegilor, propriile lucrări.</p>		

COMPOZIȚIE
Clasa a XI-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Caracterizarea mijloacelor și procedeele de realizare a compoziției în arta vizual-plastică.</p> <p>1.2. Aplicarea principiului de echilibru în organizarea spațiului plastic.</p> <p>1.3. Explorarea culorilor ca mijloc de redare a stărilor afective în creații vizual-plastice.</p> <p>1.4. Interpretarea mesajului operelor de artă plastică, argumentând propria viziune.</p> <p>1.5. Obținerea expresivităților vizual-plastice, utilizând contraste de mărime/ formă/ culoare în compoziții vizual-plastice.</p> <p>1.6. Obținerea relației armonice dintre culoare și forme în propriile lucrări.</p>	<p>I. Mijloace și procedee artistico-plastice</p> <p><i>Materiale, instrumente și tehnici de artă</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Efecte artistice ale mijloacelor materiale. - Proprietățile materialelor specific modelajului (argila, plastilina, hârtia, etc). <p><i>Forma – element al limbajului plastic.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Forma plană și volumetrică. <p><i>Contrastul în compoziție</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Contrast de mărime. - Contrast de forme. <p><i>Echilibrul în compoziție.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Simetria, diagonală, verticală etc. <p><i>Interacțiunea formelor și culorilor în compoziție.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Game cromatice. - Contraste cromatice. <p><i>Integralitatea compoziției.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Armonia formelor și culorilor în compoziție. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Observarea și analiza efectelor artistice ale diverselor materiale în lucrări/ reproduceri de artă.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Distingerea particularităților fizice și a efectelor artistice specifice materialelor de grafică și modelaj prin exersare.</p> <p>Identificarea diferitor tipuri de contraste.</p> <p>Aprecierea efectului plastic realizat prin contrast.</p> <p>Produs evaluabil:</p> <p>Lucrare plastică: Compoziție plastică/ decorativă aplicând contrastul, format 40x50 cm.</p> <p>Lucrare plastică: Compoziție plastică/ decorativă cu obținerea relației armonice dintre culoare și forme, format 40x50 cm.</p> <p>Portofoliul cu schițe, căutări, exersări, format A3/ A4.</p>
<p>2.1. Organizarea centrului de interes și a celui compozițional în spațiul plastic.</p> <p>2.2. Utilizarea materialelor și tehnicilor de artă pentru redarea structurilor compoziționale.</p>	<p>II. Structuri compoziționale</p> <p><i>Centrul compozițional.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Orientarea liniilor și formelor către centrul compozițional. - Centrul de interes. - Distribuirea spațiilor și maselor (efectul gol/ plin). <p>Proportionarea și gruparea elementelor.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Observarea și analiza procedeele de obținere a centrului de interes în lucrări/ reproduceri de artă.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Exersarea procedeele de obținere a centrului de interes, a centrului compozițional prin formă, dimensiuni, culoare, contur, aglomerare/ dispersare a elementelor.</p>

		<p>Subordonarea elementelor compoziționale.</p> <p>Produce evaluabile: Lucrare plastică: Compoziție figurativă cu elemente arhitecturale (exterior). Peisaj rural/urban cu chipuri umane, în diverse tehnici. format 40x50. <i>Portofoliul</i> cu studii teoretice/ practice.</p>
<p>3.1. Distingerea manierelor de exprimare vizual-plastică caracteristice epocilor moderne și contemporane.</p> <p>3.2. Exprimarea opiniei față de unele fenomene sociale prin intermediul compoziției plastice.</p> <p>3.3. Crearea compozițiilor dinamice sau statice (plane/ volumetrice), ținând cont de principiile structurale de organizare a acestora.</p> <p>3.4. Transmiterea prin compoziția statică a stării de calm, liniște, armonie, echilibru, seninătate, statornicie.</p> <p>3.5. Sugerarea în compoziția dinamică forță, mișcare, măreție, exuberanță, bucurie sau dramatism, mister, încordare, potrivit compozițiilor artei Barocului.</p> <p>3.6. Exprimarea propriei viziuni artistice cu referire la maniera tratării subiectului în compoziții plastice.</p>	<p>III. Tipuri de compoziții</p> <p>Compoziția abstractă/ realistă</p> <p>Compoziția plană.</p> <ul style="list-style-type: none"> - În creația artiștilor plastici. <p>Compoziția volumetrică.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Caracteristici de bază. - Materiale și tehnici de realizare a compozițiilor volumetrice. <p>Compoziția statică.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Structuri și principii ale compoziției statice. <p>Compoziția dinamică.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Structuri specifice compoziției dinamice. 	<p>Activități și reflecții teoretice: Studierea și analiza manierei de exprimare artistico-plastică caracteristice pentru compoziția abstractă și realistă din perioadele modernă și contemporană în baza operelor de artă/ reproduceri/ lucrări originale.</p> <p>Aplicații practice: Observarea/ distingerea principalelor caracteristici ale compoziției statice/ dinamice/ plană/ volumetrică. Exersarea imitării unuia din stiluri (opțional).</p> <p>Produce evaluabile: Lucrare plastică: Compoziție dinamică/ statică (plană/ volumetrică), tehnica de lucru la libera alegere, subiectul este propus de către profesor, format 40x50 cm. Lucrare plastică: Compoziție figurativă/ nonfigurativă, tehnica de lucru la alegere, subiectul este propus de către profesor, format 40x50 cm. <i>Portofoliul:</i> schițe, căutări în diverse materiale.</p>
<p>Finalități</p> <p>La sfârșitul anului de studii elevul va fi capabil să:</p> <p>Aplice modalități/ procedee de obținere a compozițiilor prin organizarea mijloacelor artistico-plastice.</p> <p>Constituie compoziții plane și volumetrice raționale cu aplicarea elementelor de perspectivă, utilizând diverse tehnici și maniere de artă plastică.</p> <p>Determine și organizeze scheme compoziționale prin orientarea liniilor și formelor către centrul compozițional.</p>		

Describe tipuri de compoziții în termeni specifici de artă plastică din opere celebre de artă vizual-plastică.
Evalueze/ autoevalueze opere de artă, compoziții ale colegilor, propriile lucrări.

COMPOZIȚIE
Clasa a XII-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Distingerea posibilităților de expresie vizual-plastică a diverselor materiale de artă.</p> <p>1.2. Interpretarea mesajului operelor de artă vizual-plastică, argumentând propria viziune.</p> <p>1.3. Aplicarea observărilor proprii cu referire la armonia culorilor și formelor în propriile lucrări.</p> <p>1.4. Obținerea expresivității plastice, utilizând contraste de culoare în compoziție.</p>	<p>I. Mijloace artistico plastice Materiale, instrumente și tehnici de artă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Efecte artistice ale mijloacelor materiale: tempera, vopsele acrilice, vopsele pentru imprimeu, materiale grafice etc. - Tehnici ale imprimeului. - Tehnici mixte, tehnici grafice, picturale moderne etc. <p>Armonia culorilor și formelor în compoziție</p> <ul style="list-style-type: none"> - Relația formă – culoare. - Contrastul cromatic/ acromatic. 	<p>Activități și reflecții teoretice: Observarea posibilităților de expresie vizual-plastică a diverselor materiale în baza sruidiului albumelor, lucrărilor de artă.</p> <p>Aplicații practice: Identificarea diverselor tipuri de contraste. Aprecierea efectului plastic realizat prin contrast. Realizarea exercițiilor de obținere a relației armonice dintre culoare și forme în propriile lucrări. <i>Portofoliul</i> cu schițe, căutări, exersări etc.</p>
<p>2.1. Estimarea expresivității structurilor compoziționale ca mijloc de comunicare a mesajelor artistice.</p> <p>2.2. Aplicarea legităților de reprezentare a spațiului în imagini vizual-plastice.</p> <p>2.3. Aplicarea legităților de echilibru și ritm în propriile lucrări.</p>	<p>II. Structuri compoziționale Structuri compoziționale raționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - Echilibrul logic – rațional. - Armonia în compoziție. - Ritmul - legitate de construire a compoziției. <p>Structuri compoziționale intuitive</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: Identificarea structurilor raționale/ intuitive compoziționale.</p> <p>Aplicații practice: Cercetarea echilibrului rațional/ intuitiv ca principiu de organizare a compozițiilor plastic. Exerciții de realizare a compozițiilor aplicând ritmul ca legitate de organizare/ ordonare a elementelor în compoziție.</p> <p>Produse evaluabile: Lucrări plastice (4) - format A3: căutări compoziționale cu subiecte la alegere în culoare. <i>Portofoliul</i> cu schițe, căutări, exersări etc.</p>
<p>3.1. Redarea figurii omului în compoziții</p>	<p>III. Tipuri de compoziții</p>	<p>Activități și reflecții teoretice:</p>

<p>plastice utilizând mijloace și procedee artistice adecvate contextului.</p> <p>3.2. Crearea lucrărilor cu subiecte din viața cotidiană, utilizând figura umană ca centru de interes.</p> <p>3.3. Crearea compoziției modulare cu un singur centru de interes.</p> <p>3.4. Utilizarea mijloacelor artistico-plastice adecvate pentru a reda mesajul compozițional.</p>	<p>Compoziția figurativă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reprezentarea omului în creația artiștilor plastici. - Chipul omului în compoziție. <p>Compoziția tematică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Compoziție cu subiect istoric. - Compoziția cu subiect mitologic. - Subiectul în compoziție. <p>Compoziția modulară</p> <ul style="list-style-type: none"> - Moduri și procedee de obținere a modulului. 	<p>Studierea modului de reprezentare a chipului uman în diferite epoci, în baza reproducerilor de artă. Studiarea în baza imaginilor a noțiunii de modul și modul/ procedee de obținere a compozițiilor modulare.</p> <p>Aplicații practice:</p> <p>Exerciții/ schițe de reprezentare a corpului uman, schițe de compoziții cu subiect cotidian. Schițe de realizare a compoziției modulare cu un centru de interes în tehnici grafice. Realizarea unei compoziții tematice imitând unul din stilurile artistice studiate.</p> <p>Produce evaluabile:</p> <p>Lucrări practice: Compoziție figurativă sau compoziție cu caracter arhitectural, tehnica de lucru la libera alegere, subiectul este propus de către profesor, format 40x50 cm. Compoziție modulară, format 40x50 cm.</p> <p><i>Portofoliul</i> cu schițe, căutări, exersări etc.</p>
<p>Finalități</p> <p>La sfârșitul anului de studii elevul va fi capabil să:</p> <p>Selecteze tehnicile de artă în compoziție corespunzător subiectului propus spre realizare.</p> <p>Demonstreze creativitate în realizarea compozițiilor plastice.</p> <p>Creeze compoziții plastice figurative /nonfigurative în tehnici, materiale diverse de artă.</p> <p>Analizeze diverse tipuri de compoziții aplicate în opere de artă plastică.</p> <p>Evalueaze/ autoevalueaze opere de artă, compoziții ale colegilor, propriile lucrări.</p>		

VI. Disciplina *ISTORIA ARTELOR PLASTICE*

ISTORIA ARTELOR PLASTICE - disciplină de studiu din cadrul școlilor de arte/liceelor cu profil arte plastice, fiind corelată cu Programa pentru examenul național de bacalaureat.⁶

În procesul de predare-învățare a disciplinei se va pune accentul pe:

- expunerea de informații generale și specifice, referitoare la încadrarea în timp și spațiu, în diferite domenii de creație;
- demonstrarea și analiza comparativă prin imagini, a modului de realizare a spațiului plastic în opera de artă;
- dialogul în procesul învățării și al verificării cunoștințelor specifice istoriei artelor plastice;
- documentarea proprie în muzee/ săli de artă/ biblioteci, ca exercițiu de informare directă;
- elaborarea și prezentarea referatelor/ studiilor pe diferite teme, pentru aplicarea cunoștințelor dobândite;
- structurarea logică a informațiilor în raport cu evoluția cronologică a creațiilor artistice;
- identificarea și diferențierea caracteristicilor generale și particulare ale operei de artă, într-un context specific;
- stabilirea de relații și de corespondențe între viziuni artistice, tehnici de lucru și mijloace de expresie;
- utilizarea unui limbaj specific, în comentarea operei de artă și exprimarea unor judecăți de valoare proprii față de opera de artă.

Administrarea disciplinei

Disciplina	Clasa	Numărul de ore pe săptămână	Numărul de ore pe an ⁷ la fiecare clasă	Modul de evaluare	
				Evaluări/teze	Examen
Istoria artelor plastice	X	2	68	2	1
	XI	2	68	2	1
	XII	2	68	2	1

Repartizarea unităților de conținut și orelor pe clase

Clasa	Unități de conținut	Nr. de ore
X	1. Noțiuni de Artă. Domeniile, ramurile, genurile și speciile artelor plastice, artiști și instituții culturale de profil.	2
	2. Arta plastică preistorică	6
	3. Arta Egiptului Antic	8
	4. Arta Orientului antic	8
	5. Civilizații Mediteraneene. Arta cretană, egeeană și miceniană	8
	6. Arta Greciei antice	6
	7. Arta Romei Antice	8
	8. Arta preistorică pe teritoriul României	4

⁶ Aprobata la ședința Comisiei Naționale de Examen, Proces verbal nr. 1 din 04 noiembrie 2021, Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 1499 din 04 noiembrie 2021.

⁷ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

	9. Evoluția artelor plastice în Evul Mediu. Arta bizantină	8
	10. Stiluri europene: Arta Romanică. Arta Gotică	6
	11. Evoluția artelor plastice în perioada Renașterii. Prerenășterea în Italia.	4
	Total	68
	1. Renașterea în Italia sec. XV-XVI. Titanii Renașterii italiene	6
	2. Renașterea în Țările de Jos	8
	3. Renașterea în Germania și Franța	6
	4. Manierismul	4
	5. Evoluția artelor plastice în sec. XVII. Barocul în Italia și Spania	10
	6. Barocul în Belgia și Olanda	8
	7. Clasicismul în Franța	4
	8. Arta secolului al XIX-lea. Romantismul englez	6
	9. Romantismul german, spaniol și francez	8
	10. Realismul în arta plastică	8
	Total	68
	1. Modernismul. Impresionismul. Neoimpresionismul	10
	2. Postimpresionismul. Simbolismul. Arta 1900 – Art Nouveau	10
	3. Arta secolului XX. Avangarda. Sec. XX – direcții și orientări stilistice majore la începutul sec. XX	2
	4. Expresionismul. Independenții	6
	5. Expresionismul austriac și cel francez	6
	6. Fovismul. Cubismul. Futurismul italian	8
	7. Arta abstractă. Abstracția lirică și geometrică. Dadaismul. Suprerealismul. Abstracționismul după cel de al II-lea război mondial, Pop Art. Grupul Fluxus. Performance Art.	10
	8. Arta românească de la sf. sec. al XIX-lea – înc. sec. al XX-lea. Arta basarabească a sec. XX	6
	9. Recapitulare	10
	Total	68

COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINA ISTORIA ARTELOR PLASTICE

1. Abordarea universului creației artistice plastice din perspectivă cronologică, manifestând interes pentru aprofundarea cunoștințelor în domeniul istoriei artelor plastice.
2. Elaborarea unor judecăți de valoare proprii bazate pe experiențe de cunoaștere a operelor de artă universală, manifestând inițiativă în aprecierea critică a acestora.
3. Aplicarea informațiilor în înțelegerea fenomenului artistic din perspectivă istorică, demonstrând interes pentru modul realizării/ păstrării operelor de artă plastică/ decorativă.
4. Transferarea achizițiilor teoretice din domeniul istoriei artelor plastice în contexte educaționale/ sociale/ culturale, manifestând disponibilitate pentru participarea la viața culturală.

ISTORIA ARTELOR PLASTICE

clasa a X-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Dezvoltarea obiectivă și subiectivă a relației dintre artă și societate, artă și realitatea vizuală, artă și natură, artă și religie, artă-univers, artă și etică, din perspectiva inter/ pluri și transdisciplinară.</p> <p>1.2. Înțelegerea modificărilor de viziune și concepții.</p>	<p>1.Noțiuni de Artă</p> <ul style="list-style-type: none"> - Domeniile, ramurile, genurile și speciile artelor plastice. - Artiști și instituții culturale de profil. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definirea noțiunilor de Arta și operă de artă. - Identificarea domeniilor, ramurilor, genurilor și speciilor artei plastice. - Analiza criteriilor de clasificare a ramurilor, genurilor și speciilor artei plastice.
<p>2.1. Identificarea conținuturilor specifice istoriei artei plastice.</p> <p>2.2. Caracterizarea epocii/ operelor din perioada preistorică.</p>	<p>2. Arta plastică preistorică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perioada Paleolitică. - Perioada Neolitică. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>Centrele de artă paleolitică.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Argumentarea tematicii și a tehnicilor artei paleolitice. <p>Activități practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selectarea informațiilor despre opere celebre din peșteri/ grote preistorice. - Recunoașterea pe imagini Aliniamentul de la Karnak (Franța), cromleahul de la Stonhenge (Anglia). <p>Produce evaluative: Mesaj argumentative, Prezentare, Portofoliul, Teste etc.</p>
<p>3.1. Conștientizarea corelației dintre artă și religie în arta egipteană.</p> <p>3.2. Distingerea trăsăturilor caracteristice artei egiptene în diverse perioade istorice.</p> <p>3.3. Aprecierea valorică a operelor de arte plastice din antichitate.</p>	<p>3. Arta Egiptului Antic.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Periodizarea artei antice egiptene. - Arhitectura (funerară și de cult: piramidele de la Giseh, Templul de la Luxor, etc). - Sculptura (statuia faraonului Kefren; statuile naturiste - Ka-Aper; portretul reginei Nefertiti, etc). - Pictura (imaginea – Gâștele de la Meidum). 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identificarea caracteristicilor canonice și specificul sculpturii și picturii egiptene, canoane de redare a chipului faraonului și a curtenilor săi. - Distingerea evoluției artei și arhitecturii egiptene în perioada Regatului Mijlociu. - Observarea și descrierea tendințelor realiste în portretele faraonilor. - Distingerea principalelor caracteristici ale picturii egiptene ce țin de: grafia conturilor, prospețimea

		<p>culorilor și decorativismul imaginii.</p> <p>Activități practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arhitectura: schițarea evoluției piramidelor egiptene. - Sculptura: descrierea canoanelor, evoluției dezvoltării sculpturilor/ reliefurilor. <p>Produse evaluative:</p> <p>Mesaj argumentativ; Portofoliul; Teste; Poster etc.</p>
<p>4.1. Distingerea caracterelor generale și particulare elementelor de influență.</p>	<p>4. Arta Orientului Antic</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prezentare generală, periodizare. - Arta Sumero-akkadiană. - Arta Babiloniană. - Arta Asiriană. - Arta Noului Babilon. - Arta Persană. <p>Domeniile de manifestare: arhitectura, sculptura și artele decorative.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Distingerea trăsăturilor caracteristice ale arhitecturii Sumero-Akkadiene, a materialor și procedeele de construcție, a reprezentărilor zeilor în sculptura Sumero-Akkadiană. - Cunoașterea elementelor arhitecturale: arhitectura regatului vechi babilonean; arhitectura regatului asirian; palatul regelui Sargon al II-lea din Dur-Sarrukin; sculptura monumentală (taurii înaripați); basorelieful asirian; Poarta zeiței Iștar; grădinile suspendate ale Semiramidei. <p>Activități practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arhitectura. - Sculptura/ pictura antică – tradiții, opere din arta Orientului antic. <p>Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Portofoliul;</p>
<p>5.1. Distingerea caracterelor generale și particulare, elementelor de influență.</p> <p>5.2. Descifrarea problemelor legate de limbaj: imagini, formă, desen, culoare.</p>	<p>5. Civilizații Mediteraneene. Arta cretană, egeeană și miceniană</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prezentare generală, periodizare. - Domenii de manifestare – arhitectura, sculptura și pictura. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Distingerea trăsăturilor caracteristice ale artei plastice a civilizațiilor mediteraniene; - Distingerea trăsăturilor caracteristice ale arhitecturii cretane, egee și miceniene. <p>Activități practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deosebirea la prima vedere a trăsăturilor caracteristice ale arhitecturii cretane, egee și

<p>6.1. Conștientizarea mitologiei, drept arsenal și bază a creației artistice grecești.</p> <p>6.2. Explorarea imaginilor vizual-plastice pentru transmiterea emoțiilor, sentimentelor și ideilor.</p> <p>6.3. Diferențierea operelor de artă antică din perspectivă cronologică.</p>	<p>6. Arta Greciei Antice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Periodizarea artei Greciei antice. - Arhitectura (Parthenonul, Erechteionul etc). - Sculptura (Myron „Discobol”, Policlet „Dorifor”, Fidiias „Zeus din Olimpia”, etc). - Pictura (Apolodor „Jucătorii de arșice”etc). 	<p>miceniene.</p> <p>Activități și reflecții teoretice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Distingerea noțiunilor de: ceramica decorată în stil geometric și plastica mică; ordin; sculptura greacă în perioada antică; - Identificarea tipologiei vaselor de ceramică; arhitecturii în perioada clasică timpurie; decorația sculpturală a templelor; arta greacă în perioada elenistică; etc. <p>Activități practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deosebirea la prima vedere a ceramicii dacice de ceramica altor popoare; - Elaborarea unor portofolii, proiecte și studii prin activități individuale și în echipă; <p>Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Portofoliul; Teste; Poster;</p>
<p>7.1. Distingerea trăsăturilor caracteristice ale artei Mesopotamiei antice.</p> <p>7.2. Identificarea trăsăturilor caracteristice culturii Romei antice.</p> <p>7.3. Conștientizarea influenței altor culturi în arhitectura romană.</p> <p>7.4. Operarea cu noțiuni specifice și termeni de atelier.</p>	<p>7. Arta Romei Antice</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arhitectura în Roma antică (Panteonul, arce de triumf, terme, teatre și amfiteatre - Coloseum, poduri și apeducte, etc). - Sculptura monumentală și portretele romane. - Pictura și mozaicul: caracterul naiv-descriptiv, stilurile pompiene, etc. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Însușirea trăsăturilor caracteristice și inovațiile ingineresti în arhitectura Romei Antice (Răspândirea tehnicii betonului în arhitectura romană utilitară. Infrastructura și canalizarea. - Utilizarea arcului și a bolților în arhitectură etc. - Sculptura și pictura Romei antice. <p>Activități practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Descrierea celor mai reprezentative canoane și legități de reprezentare a figurilor în sculptura antică. - Observarea funcționalismului în urbanismul roman din perioada antică. - Redarea schematică a edificiilor caracteristice perioadelor antice. - Observarea și argumentarea evoluției portretului în pictura și sculptura romană.

		<p>Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Prezentare; Portofoliul; Teste;</p>
<p>8.1. Distingerea trăsăturilor caracteristice ale artei preistorice din diverse zone geografice. 8.2. Familiarizarea cu specificul arhitecturii, sculpturii și artei decorative de pe teritoriul Daciei.</p>	<p>8. Arta Preistorică pe teritoriul României - Periodizare: neoliticul (Cucuteni).</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: - Argumentarea apariției compoziției narative, tendința schematizării imaginilor, dezvoltării sculpturii paleolitice din spațiul carpato - dunăreano - pontic. Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Prezentare; Portofoliul; Teste;</p>
<p>9.1. Distingerea elementelor specifice artei din Evul Mediu în diverse contexte. 9.2. Identificarea tipologiilor vestigiilor arhitecturale bizantine. 9.3. Explorarea diverselor surse informaționale în studierea iconografiei bizantine.</p>	<p>9. Evoluția artelor plastice în Evul Mediu - Premisele artei medievale. - Arta paleocreștina Periodizare. - Domenii de manifestare: arhitectura, sculptura, pictura și mozaicul. - Arta Bizantină. Arta ambianței bizantine. - Periodizare. Domenii de manifestare: arhitectura, iconografia și mozaicul.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: - Observarea caracteristicilor de bază ale picturii monumentale și a iconografiei bizantine. - Posedarea cunoștințelor despre miniatura de carte și arta decorativă bizantină. - Descrierea structurii și a elementelor principale ale unei biserici romanice. - Discuții despre eliberarea artelor plastice de canoanele bizantine medievale. Activități practice: - Studiarea reproducerilor de artă, operelor din arta bizantină. - Realizarea unui eseu structurat ce reflectă analiza perioadei bizantine, în baza algoritmului propus de profesor (perioadă, reprezentanți de vază, caracteristici generale, etc). Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Eseu; Portofoliul; Poster; Prezentare;</p>
<p>10.1. Identificarea particularităților de bază ale stilurilor europene. 10.2. Familiarizarea cu arhitectura, sculptura, pictura romanică și gotică.</p>	<p>10. Stiluri europene Arta Romanică - Arhitectura de fortificații și de cult (bisericele cu una sau mai multe nave).</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: - Descrierea operei reprezentanților de vază ai artei romanice. - Descrierea operei reprezentanților de vază ai artei</p>

<p>10.3. Explorarea elementelor specifice artei din arta Romanică și arta Gotică în diverse contexte.</p>	<p>- Sculptura figurativă în relief și ronde-bosse, subiecte religioase. - Pictura minumentală și cea de manuscris. Arta Gotică - Arhitectura, catedrale, domuri, palate etc. - Sculptura: statui, compoziții în relief, sculptură funerară, sculptură în lemn (altaruri) etc. - Pictura (Boemia), tapiserii, vitralii, miniaturi.</p>	<p>gotice. - Observarea deosebirilor dintre stilul romanic și cel gotic. Activități practice: - Realizarea unui eseu structurat ce reflectă analiza perioadei bizantine unuia dintre stilurile europene studiate în baza algoritmului propus de profesor (perioadă, reprezentanți de vază, caracteristici generale, etc). Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Eseu structurat; Teste; Portofoliul (scheme, tabele, schițe, desene etc.)</p>
<p>11.1. Identificarea tendinței de diversificare a tehnicilor, materialelor și tematicii creațiilor artistice în Renaștere. 11.2. Explorarea diverselor surse informaționale în studierea Renașterii timpurii.</p>	<p>11. Evoluția artelor plastice în perioada Renașterii. Prerenășterea. - Arhitectura. - Sculptura. - Pictura.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: - Identificarea perioadei Prerenășterii și a reprezentanților de vază (Giotto di Bondone); - Explorarea operelor de artă din Renașterea timpurie: arhitectura (Brunelleschi etc.), sculptura (Donatello etc.), pictura (Masaccio etc.); Activități practice: Compararea operelor de artă plastică create în diferite genuri de artă plastică și variate ca stil; Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Portofoliul; Teste; Prezentare; Poster ;</p>
<p>Finalități</p> <p>La sfârșitul anului de studii elevul va: Identifica opere conform epociilor studiate. Stabili cronologic perioadele de creare a unei opere de artă. Recunoaște opere de artă plastică celebre/ universal. Analiza perioade, opere de artă plastic conform unor algoritmuri. Valoriza informații din istoria artelor antice în diverse proiecte creative.</p>		

ISTORIA ARTELOR PLASTICE

Clasa a XI-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Determinarea tendinței de diversificare a tematicii creațiilor artistice în Renaștere.</p> <p>1.2. Conștientizarea triumfului picturii științifice, realiste bazate pe studiul perspectivei și studiului corpului omenesc.</p>	<p>1. Renașterea în Italia sec. XV-XVI. Titanii Renașterii italiene</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arta Renașterii în Italia, sec. XV. - Renașterea italiană sec. XVI. - Periodizare, domenii de manifestare: arhitectura, sculptura, pictura. - Titanii Renașterii italiene. - Școala florentină. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studierea Artei Renașterii în Italia, din perioada secolului al XV-lea, (Quattrocento). - Explorarea perioadei Renașterii italiene, secolul al XVI-lea, (Cinquecento). - Analiza operelor titanilor Renașterii italiene (Leonardo da Vinci, Raffaello de Sanzio, Michelangelo Buonarroti, etc.) <p>Activități practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analiza lucrărilor plastice/ opere de artă a marilor maeștri din perioada Renașterii, în baza unor algoritmi. <p>Produse evaluative:</p> <p>Mesaj argumentativ; Portofoliul; Referat;</p>
<p>2.1. Perceperea condițiilor de dezvoltare a artei renascentiste în Țările de Jos.</p> <p>2.2. Explorarea diverselor surse informaționale în studierea Renașterii târzii.</p>	<p>2. Renașterea în Țările de Jos</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prezentare generală, caracteristici particulare. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studierea Artelor plastice din perioada Renașterii în Țările de Jos Jan Van Eyck, H. Bosch și P. Bruegel. - Discuții dirijate despre arta italiană din sec. XVII-lea, (G.Bellini, Giorgione, etc). <p>Activități practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analiza creației reprezentanților de vază a artei renascentiste în Țările de Jos. - Enumerarea caracteristicilor definitorii ale artei renascentiste. <p>Produse evaluative:</p> <p>Mesaj argumentativ; Teste; Portofoliul;</p>
<p>3.1. Determinarea tendințelor decorativiste în arta franceză.</p>	<p>3. Renașterea în Germania și Franța</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arta germană. 	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Discuții dirijate despre renașterea târzie sec.

<p>3.2. Interpretarea operelor de artă prin prisma ideologiei și a esteticii stilului, în termenii adecvați limbajului plastic.</p>	<p>- Arta franceză din sec. XVII- XVIII-lea.</p>	<p>XVII-XVIII-lea (Germania, Franța, Spania); - Rezentare generală, reforma protestantă, caractere particulare. Pictura: A. Dürer, M. Grünewald, H. Holbein. - Periodizare, domenii de manifestare: arhitectura, pictura. Activități practice: - Analiza creației reprezentanților de vază a artei renascentiste în Țările de Jos. - Enumerarea caracteristicilor definitorii ale artei renascentiste. Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Teste; Portofoliul;</p>
<p>6.1. Identificarea pictorilor manierişti, amprenta acestora în perioada dată.</p>	<p>4. Manierismul (sec. XVI - încep. sec. XVII).</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: - Studierea artei plastice din sec. XVI-începutul sec. XVII-lea, în care au apărut pictorii manierişti(cauzele apariției, țara de origine etc.). Activități practice: - Analiza picturilor manieriste; Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Prezentare;</p>
<p>5.1. Asimilarea valorilor general-umane și a valorilor artistice a artei universale. 5.2. Explorarea legităților de bază ale artelor plastice din perioada sec. XVII – XIX-lea. 5.3. Receptarea umanismului și influența acestuia asupra artei plastice.</p>	<p>5. Evoluția artelor plastice în sec. XVII - XIX - Trăsături generale ale artelor plastice în perioada sec. XVII - XIX-lea. - Stiluri și curente artistice. - Artiști reprezentativi în arta plastică europeană.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: - Recunoașterea trăsăturile dominante ale operelor unor reprezentanți de seamă ai picturii și sculpturii europene din perioada sec. XVII – XIX-lea. - Cunoașterea celor mai reprezentative opere ale artiștilor plastici ce aparțin perioadei indicate. Activități practice: - Realizarea unui eseu structurat despre evoluția artelor plastice, sec. XVII - XIX –lea. Produse evaluative:</p>

		Mesaj argumentativ; Eseu; Prezentare;
6.1. Identificarea particularităților stilului baroc. 6.2. Familiarizarea cu arhitectura, sculptura și pictura stilului baroc. 6.3. Identificarea tendinței de diversificare a tehnicilor, materialelor și tematicii creației artistice în stilul baroc.	6. Stilul baroc în Italia, Spania - Concepția și limbajul constructiv-plastic al barocului în arhitectură, sculptură, pictură. - Tipuri de compoziții specifice stilului baroc. - Barocul în Italia. - Barocul în Spania.	Activități și reflecții teoretice: - Clasificarea operelor de artă conform tipurilor de compoziție caracteristice barocului. - Însușirea și enumerarea tendințelor caracteristice artei barocului. Activități practice: - Observarea și compararea operelor de artă a diferitor pictori din stilul baroc. Produce evaluative: Mesaj argumentativ; Portofoliu;
7.1. Perceperea concepției filosofice a picturii flamande. 7.2. Determinarea corelației dintre tendințele decorative și realiste în pictura baroc. 7.3. Explorarea tipurilor de portret din baroc. 7.4. Analizarea structurilor compoziționale, tematica și cromatica picturii baroce.	7. Barocul în Belgia și Olanda. Arta flamandă: - Concepția filosofică, pictura flamandă, legătura decorativismului cu realismul. - Portretul de gala. Arta olandeză: - Portretul individual și portretul de grup. - Structuri compoziționale, tematica și cromatica. - Autoportrete, efectele de perspectivă aeriană a spațiului. Rococo în Franța, Anglia, Germania, Italia.	Activități și reflecții teoretice: - Studiarea creației reprezentanților de vază a artei stilului baroc în Țările de Jos (Rubens, Van Dyck). - Observarea deosebirilor dintre stilul baroc și rococo. - Enumerarea structurilor compoziționale și a preocupărilor tematice a reprezentanților de vază a artei olandeze(Frans Hals, Rembrandt etc.). - Discuții: particularități ale stilului rococo. Activități practice: - Enumerarea caracteristicilor definitorii ale stilului baroc. - Descrierea efectelor de perspectivă aeriană în reprezentarea spațiului în baza operei lui Vermeer. - Determinarea deosebirilor dintre stilul baroc și rococo. Produce evaluative: Mesaj argumentativ;Teste; Portofoliu;
8.1 Perceperea mesajului artistic al operelor de artă plastică specifice perioadei istorice și	8. Clasicismul/ neoclasicismul în arta plastică.	Activități și reflecții teoretice: - Analiza lucrărilor plastice/ opere de artă în baza

artistice. 8.2. Descrierea tipurilor de compoziții, schemelor compoziționale și a modalităților de evidențiere a ideilor în operele de artă.	- Clasicismul-noțiuni esențiale (arhitectura, sculptura, pictura). - Neoclasicismul.	unor algoritmi. Activități practice: - Aplicarea studiilor de caz, scrierea referatelor despre creația unor artiști plastici, opere de artă plastică. Produce evaluative: Mesaj argumentativ; Teste; Referat; Portofoliu.
9.1. Analiza comparativă a diferitelor tehnici și stiluri artistice în opere de artă plastică.	9. Arta plastică în sec. XIX-lea. Romantismul englez, german, spaniol și francez - Romantismul - reacția la classicism. - Trăsăturile romantismului în artele vizuale. - Romantismul, maeștri și capodopere.	Activități și reflecții teoretice: - Explorarea diverselor surse pentru selectarea de informații, date, idei relevante din romantism. Activități practice: - Analiza lucrărilor plastice/ opere de artă în baza unor algoritmi. Produce evaluative: Mesaj argumentativ; Proiect; Prezentare.
10.1. Cunoașterea esteticii stilurilor plastice, a trăsăturilor distinctive ale genurilor și speciilor, a structurii operei și a mijloacelor plastice.	10. Realismul în arta plastică - Realismul liric. - Realismul critic.	Activități și reflecții teoretice: - Studiul realismului liric și realismul critic. Produce evaluative: Mesaj argumentativ; Proiect; Prezentare.
Finalități		
<p>La sfârșitul anului de studii elevul va: Utiliza un algoritm de analiză a unei opere sau perioade din parcursul istoric al artelor. Comenta în termeni specifici o operă de artă plastică. Realiza un referat sau prezentare. Diferenția tipuri de opere de artă plastică din perspectivă cronologică.</p>		

ISTORIA ARTELOR PLASTICE
clasa a XII-a

Unități de competențe	Unități de învățare/ Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
1.1. Identificarea elementelor specifice în cadrul stilurilor artistice din sec. XIX. 1.2. Utilizarea termenilor specifici în analiza	1. Evoluția artelor plastice în sec. XIX – XX-lea - Modernismul. - Impresionismul.	Activități și reflecții teoretice: - Compararea operelor de artă plastică create în diferite perioade istorice și variate ca stil.

<p>unor opere de artă plastică.</p>	<p>- Neoimpresionismul.</p>	<p>- Observarea deosebirilor dintre curentele artistice. - Analiza picturii în a doua jumătate a secolului XIX, neoimpresionism, probleme teoretice, pregătirea evoluției ulterioare a artelor plastice. - Modernismul, Impresionismul -Periodizare, pictura preimpresionistă – Édouard Manet. - Reprezentanți și opere semnificative – Claude Monet, Auguste Renoir. - Neoimpresionismul - Periodizare, divizionismul în pictură, Georges Seurat. Activități practice: Descrierea operei reprezentanților din diverse stiluri de pictură. Produce evaluative: Mesaj argumentativ; Teste; Poster; Portofoliu.</p>
<p>2.1. Localizarea temporală și spațială a fenomenului artistic. 2.2. Caracterizarea modalităților tratării spațiului plastic în diferite stiluri și curente.</p>	<p>2. Evoluția artelor plastice în sec. XIX – XX-lea – Postimpresionismul. - Simbolismul. - Arta 1900-Art Nouveau.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: - Studierea curentelor artistice. Postimpresionismul - Periodizare, pictura, reprezentanți și opere semnificative, Van Gogh, Gauguin, Cezanne. Simbolismul - Periodizare. Gruparea Nabis, Gustave Moreau. Arta 1900 – Art Nouveau - Periodizare, domenii de manifestare – arhitectura: Antoni Gaudí. Pictura: Gustav Klimt, Alfons Mucha. Activități practice: - Analiza operelor, stilurilor, curentelor artistice. Produce evaluative: Mesaj argumentativ; Portofoliu; Prezentare.</p>
<p>3.1. Identificarea mijloacelor de comunicare în opera de artă. 3.2. Estimarea expresivității limbajului</p>	<p>3. Arta plastică în sec.XX. Avangarda. Stiluri și curente artistice. Noțiuni generale - Arhitectura sec.XX.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice: - Studierea curentelor artistice de avangardă. - Arhitectura sec.XX.</p>

vizual-plastic ca mijloc de comunicare a mesajelor artistice în opere de artă.	- Stiluri și curente artistice.	- Stiluri și curente artistice. Activități practice: - Analiza operelor, stilurilor, curentelor artistice. Produce evaluative: Mesaj argumentativ; Portofoliu; Prezentare.
4.1. Distingerea caracterelor specifice și generale ale stilurilor/creației plastice a unui autor. 4.2. Analiza și caracterizarea elementelor de influență, noile concepții.	4. Expresionismul	Activități și reflecții teoretice: - Studierea curentelor artistice: Expresionismul -E. Munch, Grupări artistice germane: Die Brücke (Puntea), Der Blaue Reiter (Călărețul albastru) – Vasili Kandinsky, Franz Mark, Paul Klee. Activități practice: - Analiza operelor, stilurilor, curentelor artistice. Produce evaluative: Mesaj argumentativ; Portofoliu; Prezentare;
5.1. Efectuarea analizelor plastice comparate și individuale. 5.2. Înțelegerea fenomenului artistic și extraartistic.	5. Expresionismul austriac și cel francez	Activități și reflecții teoretice: - Studierea curentelor artistice: Expresionismul austriac - Particularități stilistice, reprezentanți și opere – Egon Schiele; Expresionismul francez - particularități stilistice, reprezentanți și opere – Mark Chagall, Chaïm Soutine, surse, tehnici de lucru, viziuni artistice, probleme teoretice; Activități practice: Analiza operelor, stilurilor, curentelor artistice; Produce evaluative: Mesaj argumentativ; Portofoliu; Prezentare;
6.1. Explicarea problemelor legate de morfologia și limbajul plastic specific. 6.2. Familiarizarea cu operele reprezentative ale marilor personalități.	6. Fovismul Cubismul Futurismul Italian	Activități și reflecții teoretice: - Studierea curentelor artistice: Fovism - Particularități stilistice, reprezentanți și opere – Henri Matisse Cubism - Cubismul cezannian, analitic și sintetic – Georges Braque, Pablo Picasso, Juan Gris.,

		<p>Futurism- modalități plastice noi – Filippo Tommaso Marinetti Marinetti, Umberto Boccioni.</p> <p>Activități practice:</p> <p>- Analiza operelor, stilurilor, curentelor artistice.</p> <p>Produse evaluative:</p> <p>Mesaj argumentativ; Portofoliu; Prezentare.</p>
<p>7.1. Identificarea modalităților tratării, formei, luminii, culorii și spațiului plastic în diverse stiluri.</p> <p>7.2. Formarea culturii comunicării prin capacități de cunoaștere a noțiunilor fundamentale ale artelor plastice, a legităților și principiilor, metodelor și procedeele de efectuare a unei opere și de descifrare a mesajului ei plastic.</p>	<p>7. Arta abstractă. Abstracția lirică și geometrică Curentele artei abstracte</p>	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>- Studierea curentelor artistice:</p> <p>Orfismul – Sonia Delaunay, Raionismul – Mihail Larionov, Constructivismul, Suprematismul – Kazimir Malevici, Neoplasticismul/De Stijl – Piet Mondrian, Arta concretă. Dadaismul- Cabaretul Voltaire, Tristan Tzara, Marcel Duchamp (ready made). Suprerealismul- Particularități stilistice, reprezentanți și opere –Salvador Dali, René Magritte. Abstracționismul după cel de al II-lea război mondial - Câmpurile cromatice M. Rothko, pictura gestuală. – J. Pollock. Pop Art Grupul Fluxus Intermedia sau Neo Dada. Performance Art</p> <p>Activități practice:</p> <p>- Analiza operelor, stilurilor, curentelor artistice;</p> <p>Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Portofoliu; Prezentare.</p>
<p>8.1. Alcătuirea unor axe cronologice complexe prin plasarea evenimentelor și operelor de referință.</p> <p>8.2. Decodarea morfologiei operelor de artă, stilurilor, prin analiza și interpretarea</p>	<p>8. Pictura românească de la sf. sec. al XIX-lea – începutul sec. al XX-lea.</p> <p>Arta basarabeană a sec. XX-lea.</p>	<p>Activități și reflecții teoretice:</p> <p>- Studierea picturii românești, reprezentanți:T. Pallady, Gh. Petrașcu, Șt. Luchian, N. Tonitza ș.a. - surse, tehnici de lucru, viziuni artistice, probleme teoretice.</p>

informației stilistice și semiotice.		<p>- Studierea artei basarabiene de la începutul sec. al XX-lea: Alexandru Plămădeală, Auguste Baillyre.</p> <p>- Școala națională moldovenească de pictură – Mihai Greco, Valentina Rusu-Ciobanu, Igor Vieru, Ada Zevin, Andrei Sârbu ș.a.</p> <p>Activități practice: Analiza operelor, stilurilor artistice.</p> <p>Produse evaluative: Mesaj argumentativ; Prezentare.</p>
<p>Finalități</p> <p>La sfârșitul anului de studii elevul va:</p> <p>Identifica elemente specific picturii/ sculpturii/arhitecturii în diferite epoci și zone geografice.</p> <p>Realiza postere, referate, prezentări la diverse teme, epoci, stiluri de artă.</p> <p>Analiza diferite tehnici și viziuni/ idei expresive.</p> <p>Utiliza termeni specifici în analiza critică a operei de artă.</p> <p>Evalua portofoliul, opere de artă plastică, exprimând opinia proprie.</p>		

VII. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE – ÎNVĂȚARE - EVALUARE

Sala de clasă/ atelierul de artă plastică nu întotdeauna întrunește toate cerințele necesare formării competențelor specifice disciplinelor *Desen, Pictura, Compoziție și Istoria artelor plastice*. De aceea procesul de instruire trebuie organizat în așa mod ca elevii să aibă posibilitatea de a crea și de a căpăta experiență artistică nu numai în sala de clasă, dar și în cadrul excursiilor cognitive la muzee, vizitarea sălilor de expoziții, vizitarea atelierelor de creație ale pictorilor etc. Toate acestea ar trebui să se regăsească în *Proiectarea demersului didactic*, iar acesta solicită gândire în avans a derulării evenimentelor la clasă, o prefigurare a predării, învățării și evaluării, eșalonată pe două niveluri:

- proiectarea de lungă durată;
- proiectarea de scurtă durată.

Pentru realizarea procesului de predare-învățare-evaluare la disciplina *Desen, Pictură, Compoziție și Istoria artelor plastice* la început de an școlar cadrul didactic va realiza *Proiectul de lungă durată*, care conform cerințelor, trebuie să asigure un parcurs ritmic al conținuturilor și evaluărilor pentru un an școlar, un semestru, o unitate de învățare. Proiectul de lungă durată trebuie să constituie un instrument funcțional, axat pe structura anului școlar și orientat spre realizarea finalităților curriculare de către elevi.

Este oportun ca proiectarea didactică să poarte un *caracter personalizat*, realizând o sinteză a normativității didactice cu creativitatea și competența profesională a pedagogului, benefică, întâi de toate, pentru elevi. Proiectarea didactică anuală a disciplinei se realizează conform datelor din *Administrarea disciplinei* și ținând cont de *Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare*.

Metode didactice tradiționale și moderne:

Metode tradiționale - verbale – povestirea, explicația, conversația, dialogul dirijat etc.;

Metode intuitive – ilustrarea, demonstrarea, observarea directă și concret-senzorială etc.

Metode practice – exersări grafice, lucrul practic, instruirea reciprocă, instruirea în grup etc.

Metode de raționament ce țin de aspectul psihologic: metode de analiză, sinteză, abstractizare, generalizare, comparație etc.;

Metode moderne - brainstorming-ul, brainscting-ul (prin schițe), învățarea prin cercetare, studiul de caz, expunerea problematizată, documentarea științifică și artistică, etc.

Metode specifice disciplinei - documentarea științifică și artistică; vizite la: muzee, centre de cultură, galerii de artă, ateliere de creație; manifestări de artă modernă, workshop-uri etc.

Mijloace materiale:

- *materiale*: pupitre, mese, planșe 50x60 cm, scaune, tumbe, corp de iluminat, tablă.

- *TIC* - computer, proiector, ecran etc.

- *obiectuale*: mulaje, corpuri geometrice/ secționare, modele, machete fixe, obiecte de uz casnic, draperii etc.

- *iconice sau figurative* (imagistice): reprezentări (grafice), reproduceri de artă, imagini din creația măștrilor și copiilor, imagini didactice (tabele, schițe, scheme, etc), planșe didactice.

- *reprezentări audio-vizuale*: reprezentări ce pot fi proiectate pe ecran, lecții audio/ video;

- *mixte*: cărți, manuale, literatură de specialitate, albume, etc.

Strategii de evaluare:

Evaluarea ca proces va urmări progresul elevului la disciplinele practice *Desen, Pictură și Compoziție* la nivel de formare a competențelor. Astfel, vor fi aplicate trei tipuri esențiale de evaluare:

Inițială – care se va desfășura la început de an școlar, rezultatele căreia vor ajuta cadrul didactic să elaboreze un program strategic pentru contingentul de elevi din clasa respectivă.

Rezultatele în acest caz nu vor fi trecute în registrele școlare.

Formativă/ Vizionarea – se va efectua conform proiectării didactice pentru toate clasele, *având la bază vizionările lucrărilor plastice* realizate pe parcursul semestrului/ anului. Principalele momente ale evaluării formative:

- parcurgerea completă a conținuturilor propuse;
- corelarea dintre aspectele teoretice și practice, corelarea dintre aspectele științifice și artistice;
- calitatea ideilor și a soluțiilor plastice finale;
- calitatea analizei lucrărilor plastice;
- abilitatea tehnologică de transpunere în materiale grafice/ picturale și aplicarea tehnicii de artă adecvată subiectului propus spre realizare;
- mobilizarea și seriozitatea investită în realizarea lucrării;
- competențe vizual plastice, de stilizare și sintetizare a imaginii realiste în procesul de creare a valorii artistice.

Sumativă/ Examen (lucrare plastică) - se va realiza la sfârșit de an școlar. Pentru eficientizarea procesului de evaluare, înainte de a demara evaluarea propriu-zisă profesorul aduce la cunoștința elevilor modul de evaluare (bareme/ criterii de evaluare) și condițiile de desfășurare.

Evaluarea la disciplina **Istoria artelor plastice** va fi aplicată prin teste, referate, portofolii cu reproduceri de artă plastică (inclusiv digitale), prezentări etc, iar la finele ciclului, *examen* – test teoretic.

Strategii didactice, orientări generale.

Competențele elevilor la disciplinele profilului Arta Plastică vor fi formate prin strategii și tehnologii didactice moderne și tradiționale, care vor include diverse forme, procedee și metode. Activitățile didactice vor avea un caracter formativ și vor include metode activ-participative. Lecția – principalul act educațional se va baza pe următoarea structură: informarea, consolidarea, aplicarea, crearea (evocarea, realizarea sensului, reflecția, evaluarea, extinderea). Însă reieșind din specificul disciplinelor de studiu al profilului *Arte plastice*, cea mai importantă etapă a procesului didactic este lucrul practic în atelier.

Criterii de evaluare a lucrărilor plastice:

- Realizarea temei.
- Reflectarea subiectului.
- Utilizarea adecvată a mijloacelor de expresie plastică.
- Aplicarea iscusită a materialelor și tehnicilor de artă.
- Organizarea spațiului plastic.
- Expresivitatea și originalitatea lucrării.

Cerințele de bază pentru activitatea profesorului și elevului în cadrul disciplinelor de profil.

Profesorul:

- ✓ *prezintă* elevilor la începutul cursului specificul disciplinei;
- ✓ *activează* conform planului calendaristic anual coordonat cu directorul-adjunct și aprobat de directorul școlii;
- ✓ *organizează* și monitorizează activitatea elevilor în baza obiectivelor fiecărei lecții;
- ✓ *studiază*, valorifică posibilitățile individuale, psihologice, intelectuale ale elevilor, stimulează dezvoltarea lor liberă, armonioasă;
- ✓ *participă* la elaborarea îndrumărilor metodice, testelor de evaluare și tezelor, materialului didactic ilustrativ;
- ✓ *realizează* o continuă monitorizare a progresului elevilor;
- ✓ *participă* la elaborarea planului de activitate al comisiei metodice;
- ✓ *participă* la organizarea și desfășurarea activităților extrașcolare: vernisaje, concursuri de specialitate, vizite la muzee, galerii de artă, ateliere de creație, etc.

Elevul:

- ✓ *participă activ* la procesul de formare a competențelor în cadrul lecțiilor;
- ✓ *se pregătește sistematic* pentru ore, se mobilizează la îndeplinirea cu succes a unităților de competențe propuse de profesor;
- ✓ *studiază* bibliografia obligatorie și opțională în vederea perfecționării personale;
- ✓ *participă și realizează* toate evaluările propuse;
- ✓ *confirmă* cunoștințe și formarea competenților la disciplinele de profil.

Condiții favorabile pentru realizarea procesului de instruire la disciplinele profilului:

Pentru eficientizarea și optimizarea instruirii în domeniul artelor plastice este necesar ca procesul didactic să fie realizat în săli-ateliere de artă plastică. Atelierele de desen, pictură, compoziție trebuie să fie conectate la apeduct și canalizare. Reieșind din standardul dimensional tradițional al spațiilor/ încăperilor școlare și făcând trimitere la normele igieno-sanitare ce prevăd de la 4,5 până la 5,0 m² pentru un elev la orele de artă plastică, se propune ca procesul instructiv-educativ la disciplinele practice (desen, pictură, compoziție) să se realizeze în grupe de 9-10 elevi. Insuficiența de ore pentru realizarea acestor măsuri igieno-sanitare poate fi suplinită din numărul de ore individuale (1 oră săptămânal pentru fiecare 4 elevi) prevăzute în planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal.

VIII. Bibliografie

1. Amarandei S., Lilea R., Pantilimon V., Educație plastică, clasa a VIII-a, Art Klett, 2020;
2. Bagnall U., Bagnall B., Picturi în ulei, Aquila 1993;
3. Bagnall U., Bagnall B. și Hille A., Tehnici de desen, Editura Aquila, Oradea, 1993.
4. Băran V., Neagu V., Vasilescu I., Educație Plastică. Manual pentru clasa a VIII-a, Corint, 2000;
5. Botez Crainic Adriana - Istoria Artelor, Ed. Didactica și Pedagogica, București, 1995
6. Botez-Crainic A. Istoria artelor plastice. Vol. I-IV. București: R.A., 1998.
7. Brigalda-Barbas E. Evoluția picturii de gen din Republica Moldova. Chișinău, 2002.
8. Calin S., Solomon O., Educație plastică. Manual pentru clasa a VIII-a, Litera, 2020;
9. Cioca V. Jocul de-a arta. Cluj-Napoca: Limes, 2007. 253 p.
10. Corneliu D., Constanța anilor 1980, Ex Ponto, Constanța, 2015;
11. Curriculum școlar/ Ghid de implementare. Educația plastică. Clasele V-VII/ MEEC; CNC, 2019.
12. Di Carlo M., Dominici A., Strumenti e tecniche della comunicazione, Editura Arnoldo Mondadori Scuola, Milano, 2003.
13. Di Carlo M., Dominici A., Dal Rinascimento al XXI secol, Editura Arnoldo Mondadori Scuola, Milano, 2003.
14. Dima V., Educație plastică, manual pentru clasa a VI-a, Teora, București, 1998.
15. Dorfler Gi., Dalla Costa C., Ragazzi M., Storia delle arti visuale, Editura Atlas, 2000.
16. Ellen J., Reid B., „Cadeaux”, Le Centre canadien du livre jeunesse
17. Filoteanu N., Marian D., Educație plastică, manual pentru clasa a VII-a, ALL Educațional, București, 1999.
18. Ionescu G., Brăescu A., Educație plastică, manual pentru clasa a VIII-a, editura SIGMA, București, 1999.
19. Liutcevic D., Rospisi po steclu, Āksmo, 2007;
20. Marian D., Educație plastică. Manual pentru clasa a IX-a, Economica Preuniversitaria, 2004;
21. Marian D., Filoteanu N., Educație plastică. Manual pentru clasa a IX-a, Lice All, 2000;
22. Morel M., AbeCeDar. Cum să înțelegem arta de azi. Editions Peisaj, Cote Saint-Luc, Quebec, Canada, 2013.
23. Morel M., Mocanu-Nosco R., Frumosu A., Educația plastică, manual pentru clasa a VII-a, Știința, Chișinău, 2010.
24. Nanu A., Educație artistică. Manual pentru clasa a XI-a, CD Press, 2006;
25. Nicoloiu A. Manual pentru clasele a IX-X, Istoria artelor și a arhitecturii, București Grup editorial ART, 2007
26. Paul C. Culoare. Artă. Ambient. Sibiu, Meridiane, 1979. 224 p.
27. Pavel V. Educație plastică. București: EDP, 1996. 84 p.
28. Pleșu A. Călătorie în lumea formelor. București: Meridiane, 1974. 142 p
29. Popescu G. Psihologia creativității. București, Fundației Române de Măine, 2004. 144 p.
30. Popescu-Gogan P., Ecouri eminesciene în arta plastică, Meridiane;
31. Prut C. Fantasticul în arta populară românească. București, Meridiane, 1972. 42 p.
32. Prut C. Dicționar de artă modernă și contemporană. București, Univers Enciclopedic, 2002. 548 p.
33. Puică-Vasilache E., Ursu Z., Educația plastică, manual pentru clasa a V-a, Litera, 2020;

34. Puică-Vasilache E., Ursu Z., Educație plastică, manual pentru clasele a V-VI-a, Litera, Chișinău, 2008.
35. Puică-Vasilache E., Ursu Z., Educație plastică, clasele a V-VI, ghid pentru profesori, Litera, Chișinău 2008.
36. Robu M. Mocanu R. Expresii libere. Tehnici în dezvoltarea creativității. Chișinău: Editura, 2003. 28 p.
37. Stoica A., Mustață S., Evaluarea rezultatelor școlare, Ghid metodic, Editura Lumina, Chișinău, 2001.
38. Stoica E., Cârstea I., Grigore A., Educație plastică, manual pentru clasa a V-a, Buzoești, Ars Libri, 2017.
39. Szunyoghy A., Școala de desen, Aquila Logistic;
40. Șuşală I., Educație plastică, manual pentru clasa a X-a, Editura Aramis, București, 2005.
41. Ursu Z., Puică-Vasilache E., Educația plastică, manual pentru clasa a VI-a, Litera, 2020;
42. Watt F., Artă și îndemnare, cartea micilor artiști, Enciclopedia RAO, București 2008.
43. Watt F., Artă și imaginație, cartea micilor artiști, Enciclopedia RAO, București 2008
44. Accademia de Bell Arti io Disegno e Dipingo, Alberto Peruzzo;
45. Arta contemporană din Moldova, Moskova, GALART, 2013;
46. Incursiuni în lumea artei, Aquila 1993;
47. Lumea artelor, eneclopedia pentru tineri, Larousse, Eneclopedia RAO, București, 1999.
48. Manual Human Anatomy, anatomia pentru artiști plastici, Vinciana;
49. Manual Colecția Leonardo, Anatomia artistică, Vinciana;
50. Manual Colecția Leonardo, Bazele desenului vol. 1, Vinciana;
51. Manual Colecția Leonardo, Bazele desenului vol. 2, Vinciana;
52. Manual Colecția Leonardo, Bazele desenului vol. 3, Vinciana;
53. Manual Colecția Leonardo, Perspectiva și anatomia umbrelor, Vinciana;
54. Manual Colecția Leonardo, Nuduri, Vinciana;
55. Manual Colecția Leonardo, Peisaje, Vinciana;
56. Manual Colecția Leonardo, Peisaje arhitectonice, Vinciana;
57. Manual Colecția Leonardo, Caligrafia, Vinciana;
58. Manual Colecția Leonardo, The fundamentals of drawing, vol. 1, Vinciana;
59. Manual Colecția Leonardo, The fundamentals of drawing, vol. 3, Vinciana;
60. Mitologia, enciclopedia pentru copii „Micul erudit”, Biblion, Chișinău, 2009.
61. Miturile lumii, enciclopedia pentru copii „Micul erudit”, Biblion, Chișinău, 2009.

<https://www.edituraarslibri.ro/manuale/educatie-plastica-v/manual.pdf>

<https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20VII-a/Educatie%20plastica/U0MgQ09SSU5UIEXPR0IT/#p=21>

<https://manualedigitaleart.ro/biblioteca/art-edpl8>

https://www.isjcta.ro/wp-content/uploads/2013/06/Educatie-plastica_clasa-a-X-a.pdf

https://www.edums.ro/invprimar/37_AVAB_CP_II_OMEN.pdf

<https://www.facebook.com/museedulouvre/photos/pcb.10158439861959926/10158439852909926/>,

https://www.facebook.com/watch/live/?v=917629449001073&ref=notif&notif_id=1617955542252863&notif_t=live_video

http://cdpress.ro/pageflip/3049_bis/mobile/index.html#p=32

Perspectiva:

<https://www.youtube.com/watch?v=vyeZbyEvZ28>

https://www.youtube.com/watch?v=ZZuY55mqR_Q

<https://www.youtube.com/watch?v=1lCSopYtZl0>

Portretul – propoziții, construcție

<https://www.youtube.com/watch?v=vYtpwGuRsyY>

<https://www.youtube.com/watch?v=7E42Mhqa1do>

<https://www.youtube.com/watch?v=Gkrloa-zr5s>

<https://www.youtube.com/watch?v=IJPDddAHUWA>

https://www.youtube.com/watch?v=FF839wSN_rU

<https://www.youtube.com/watch?v=uPWr8MZtIV4>

https://www.youtube.com/watch?v=VUp3_GgSsxw

<https://www.youtube.com/watch?v=cdSZAogSuew>

<https://www.youtube.com/watch?v=wAOldLWIDSM>

<https://www.youtube.com/watch?v=JC2ZppKHCqU>

<https://www.youtube.com/watch?v=P9LOUHmPhS8>

<https://www.youtube.com/watch?v=w5s4Y9zNcnY>

<https://www.youtube.com/watch?v=S1tolmx11kQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=KJwfOhqsoQ4>

tehnici de artă acril:

<https://www.youtube.com/watch?v=SIHdJZEHobI>

<https://www.youtube.com/watch?v=NYH7OFoYaGY>

<https://www.youtube.com/watch?v=v1gKViOMFHY>

<https://www.youtube.com/watch?v=fGL6aflqtOI>

<https://www.youtube.com/watch?v=q85ku4o4qBs>

<https://www.youtube.com/watch?v=KwITHjGtu8s>

https://www.youtube.com/watch?v=2ELSX6a6t_Y

https://www.youtube.com/watch?v=_V4pJengwok